

relații financiar ~ valutare și comerciale internaționale

Ghidul lucrătorului de comerț exterior

Balanța de export-import a centralei industriale

Principalul instrument de analiză a operațiunilor de comerț exterior este balanța de export-import constituită pe baza urmăririi circulației fizice a mărfurilor (din documentele vamale). Corespunzător, intrările și ieșirile de valută determinate de activitatea de export și import pot fi urmărite la nivel de centrală, minister tutelar și întreprindere de comerț exterior, sub aspectul solvabilității, atât în mod absolut cât și din punctul de vedere al monedei, al instrumentului și al regimului de plată.

Centralizarea rezultatelor din activitatea de comerț exterior la nivelurile ierarhic superioare — fără a neglija fluxurile fizice de mărfuri, generațiile ale mișcărilor de valută — se axează cu prioritate spre aceste intrări și ieșiri de valută, iar instrumentul de urmărire operativă și analiză a raportului în care se află ele, este tot o balanță de export-import. Deosebită întrucâtva prin conținut de balanța vamală a activității de comerț exterior de la nivelul producătorului, care cuprinde toate livrările de mărfuri trecute „fizic” peste frontiera vamală a țării în perioada de referință, indiferent dacă mărfurile au ajuns sau nu au ajuns la destinație, dacă plata contravalorii lor se face sau nu se face în această perioadă, balanța care oglindește situația creanțelor și a obligațiilor decurgând din activitatea de comerț exterior este constituită pe baza evidenței bancare. Ca parte componentă a balanței de plăți externe curente, această balanță cuprinde numai acele operațiuni de export-import de mărfuri care au devenit exigibile și care au fost achitate în perioada de referință, indiferent de data la care mărfurile au trecut efectiv frontiera vamală.

Este evident că pe măsură ce s-a dezvoltat comerțul bazat pe credite externe, reexportul și alte operațiuni speciale de comerț exterior, între ba-

lanța comercială vamală și cea obținută pe baza evidenței bancare a scadențelor apar deosebiri tot mai mari.

Indiferent dacă această balanță este numită balanță comercială bancară, balanță de plan-conturi, balanță valutară sau plan valutar, ea reprezintă pentru întreprinderea de comerț exterior, în calitate de executant direct, dar și pentru centrala sau ministerul tutelar al producătorului acel instrument esențial, care permite nu numai stabilirea raportului dintre angajamente și disponibilități de plată, ci și a cauzelor situației date și, prin aceasta, a modalităților prin care situația poate fi menținută, amplificată sau, dimpotrivă, modificată potrivit intereselor titularului de plan de comerț exterior.

Indicatorii planului valutar concretizează, sub forma previziunilor, încasările din export și plafoanele de plăți în care trebuie să se încadreze importul în perioada de referință. Trecând de la plan la realizări efective, totalitatea încasărilor din activitatea de comerț exterior contrapuse tuturor plăților pe care această activitate le implică formează balanța valutară de export-import.

Alături de operațiunile curente de export și import cu plata la livrare și de valoarea mărfurilor tranzacționate în cadrul compensațiilor, această balanță cuprinde ratele scadente care se achită, încasează în perioada de referință pentru livrări efectuate înainte de această perioadă și avansurile plătite/primite pentru livrări care se vor realiza în perioadele următoare (indeosebi pentru livrări de instalații complexe). Enumerând aceste elemente ale balanței valutare rezultă că, în linii mari, ele se regăsesc și în balanțele vamale de export-import, dar încadrate în timp într-o perioadă sau alta.

În afară de aceste elemente „materiale”, planul valutar și reversul său

efectiv — balanța valutară — cuprind însă și o seamă de elemente nemateriale, de comerț invizibil: încasări și plăți a căror sursă o reprezintă serviciile auxiliare circulației internaționale a mărfurilor: cheltuieli de navlu și taxe de asigurare, speze de expediție, cheltuieli de reprezentare și reclamă, deplasări în străinătate în interes comercial, cheltuieli pentru telecomunicații, speze și comisioane bancare, dobinzi pentru credite externe, service, engineering, consulting și alte prestații de servicii. Totodată, dezvoltarea cooperării internaționale sub forma societăților mixte cu sediul în țară sau în străinătate generează fluxuri valutare ce se evidențiază separat.

Dacă raportul dintre exportul și importul de mărfuri este cunoscut sub numele de (grad de) acoperire a importului prin export, compararea totalului creanțelor (C) cu totalitatea obligațiilor (O) specifice perioadei de referință dă naștere la un indicator numit raport de plăți (RP)

$$RP = \frac{C}{O} \cdot 100$$

Este firesc că doar un excedent al creanțelor, respectiv un $RP > 100\%$ asigură desfășurarea nestingherită a activității de comerț exterior, dar așa cum s-a arătat și mai sus nu fiecare titular de plan poate și trebuie să realizeze acest obiectiv. Un exemplu va lămurii mai ușor acest aspect al problemei.

Imaginand balanța valutară pe trimestrul I.1979 a unei centrale în cadrul căreia funcționează ipotetic numai 3 întreprinderi (vezi tabelul nr. 1), rezultă că raportul de plăți poate înregistra variații puternice de la o întreprindere la alta.

Din datele tabelului nr 1 rezultă că întreprinderea a doua a realizat pe întregul trimestru un raport de plăți de numai 38,3%, dar deficitul său de 1,45 miliarde lei este recuperat prin mobilizarea efortului celorlalte două întreprinderi.

Indicele raportului de plăți prin care se compară situația din trimestrul I.1979 cu cea specifică unei perioade echivalente considerate ca bază de

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

Tabelul nr. 1

Balanța valutară a centralei A pe trimestrul I 1979

(milioane lei valută)

	Încasări	Plăți	Sold	Raport de plăți (%)
Întreprinderea nr. 1	3300	1850	+ 1450	178,37
" nr. 2	900	2350	- 1450	38,30
" nr. 3	2300	2100	+ 500	123,81
TOTAL	6800	6300	+ 500	107,94

Tabelul nr. 2

Balanța de export-import a centralei B pe trim. IV 1978

(milioane lei valută)

	Export (Intrări de valută)	Import (Ieșiri de valută)	Raport de plăți (%)
1. Mașini (total)	550	1300	42,3
din care :			
-- C.T.S.	—	1000	
-- C.T.N.S.	300	—	
-- D.L.	250	300	
2. Piese de schimb și subansamble (total)	350	1030	33,3
din care :			
-- C.T.S.	200	800	
-- C.T.N.S.	100	200	
-- D.L.	50	50	
TOTAL GENERAL (1+2)	900	2350	38,3
din care :			
-- C.T.S.	200	1800	11,1
-- C.T.N.S.	400	200	200,0
-- D.L.	300	350	85,7

comparație (de exemplu trimestrul I.1978) va arăta dacă o întreprindere se află într-o situație specială (nerealizare accidentală) sau dacă, potrivit specificului activității sale, acesta este raportul normal dintre încasările și plățile în valută generate de activitatea sa. Chiar dacă întreprinderea nr. 2 se află în situația de a avea exporturile mai mici decât importurile, ea trebuie să acționeze în așa fel încât raportul de plăți să se îmbunătățească permanent. Dacă în trimestrul I.1978 raportul de plăți realizat de această întreprindere a fost de 45%, înseamnă că indicele raportului de plăți (IRP1979/1978) inferior lui 100% subliniază faptul că în cadrul centralei n-au fost adoptate cele mai potrivite măsuri pentru a păstra cel puțin, dacă nu a îmbunătăți raportul dintre încasări și plăți.

$$\text{IRP1979/1978} = \frac{38,3}{45} \cdot 100 = 85,11\%$$

Neacoperirea cu aproape 15% a plăților de încasări de către această întreprindere comparativ cu, aceeași perioadă a anului precedent a influențat negativ și totalul pe centrală al disponibilului de valută în trimestrul I din 1979.

Dar analiza nu trebuie să se oprească la nivelul soldului înregistrat

pe totalul activității de comerț exterior a centralei. Pentru a depista cauzele deficitului, implicațiile sale și căile de asanare, intrările și ieșirile de valută se grupează după natura mărfurilor care sînt importate și exportate de centrală și după regimul de plată.

Luînd exemplul unei alte centrale B, de construcții de mașini, care importă mașini și piese de schimb în vederea întreținerii, dezvoltării și reutilizării și subansamble, sub forma importului de completare. Exportul constă din mașini și subansamble din producția proprie și din piesele de schimb aferente. Pentru a simplifica exemplul, cheltuielile auxiliare au fost trecute asupra mărfurilor tranzacționate, deși în practică ele sînt separate evidențiate. În tabelul nr. 2 se prezintă o posibilă structură a balanței valutare a centralei discutate, cu mențiunea că — potrivit uzanțelor — se disting trei regimuri de plată:

- cliring țări socialiste;
- cliring țări nesocialiste;
- plata în deize libere.

Urmărind datele tabelului nr. 2, rezultă:

— centrala are strînse relații cu parteneri cu care plățile sînt reglementate în cadrul unor acorduri de cliring. Volumul operațiunilor derulate cu acești parteneri reprezintă 66,7% în

exportul centralei și 85,1% în importul său. Raportul de plăți de numai 11,1% în relațiile cu țările socialiste nu grevează imediat și nemijlocit asupra balanței de plăți externe, existînd posibilitatea echilibrării balanței prin activitatea altor titulari de plan. Aceași observație o suportă și situația specifică a raportului de plăți pe relația vest II (cliring țări nesocialiste) deși aici centrala apare cu un excedent de 250 de milioane de lei valută.*) În măsura în care sînt respectate prevederile acordurilor bilaterale de cliring de fiecare din țările semnatare, acest excedent nu afectează balanța de plăți externe. — deși în totalul activității centralei exportul cu plata în deize libere reprezintă 33,3%, iar importul doar 14,9%, raportul de plăți este nefavorabil (85,7%), deficitul de 50 milioane de lei valută fiind acoperit din alte surse decît activitatea de export a centralei. Revine centralei obligația expresă de a se încadra cel tîrziu pînă la sfîrșitul anului în limitele plafonului valutar pe care și-l procură din propria activitate.

Din defalcarea pe mărfuri a posturilor balanței rezultă și cele două soluții, care în activitatea practică pot fi combinate în vederea îmbunătățirii raportului de plăți pe această relație: — să se întreprindă asemenea acțiuni care să ducă la majorarea neîntîrziată a exportului cu plata în deize libere; — să se diminueze importul de utilaje și — proporțional — cel de piese de schimb prin inițiative de autoutilare și de folosire rațională a echipamentelor cu care sînt înzestrate întreprinderile producătoare.

Însăși enunțarea acestor căi de rezolvare a problemei oferă prilejul de a sublinia că centrala — în calitatea sa de coordonator al activității întreprinderilor producătoare subordonate și totodată de for investit cu putere de decizie — este eșalonul cel mai adecvat să ia toate măsurile ca în sfera producției să se acționeze în spiritul celor două soluții, ceea ce înseamnă alături de efortul de autoutilare și de exploatare rațională a echipamentelor disponibile și o producție cu parametrii tehnici și calitativi tot mai buni.

La rîndul său, întreprinderea de comerț exterior va acționa în spiritul promovării exportului, inclusiv prin adoptarea noilor tehnici de comercializare a produselor industriale și prin stimularea tuturor acțiunilor de cooperare în producție și/sau comercializare cu toți partenerii sau judecînd după situația din trimestrul I. 1979 după prioritățile de echilibrare.

dr. M. KORKA

*) Odată cu trecerea evidenței valorice la exprimarea în lei, folosind cursul comercial unic al leului în raport cu celelalte valute, rolul, importanța și proporțiile schimburilor cu partenerii externi vor putea fi și mai bine conturate în cadrul activității economice interne, indiferent de treapta ierarhică la care se face investigația.

drept și uzanțe internaționale

Prescripția extinctivă

Cele două comandamente majore ale comerțului internațional — celeritatea și securitatea schimburilor economice — au impus perfecționarea continuă a instituției juridice cunoscută în sistemele de drept ale statelor continentale europene sub denumirea de prescripție, iar în dreptul anglo-american sub aceea de limitation.

Data fiind importanța pe care o prezintă în raporturile comerciale internaționale prescripția extinctivă a drepturilor la acțiune privind creanțele născute din raporturile contractuale dintre parteneri din state diferite, această instituție de drept este în preocuparea Comisiei Națiunilor pentru Dreptul Comerțului Internațional — UNCITRAL — pentru a se realiza unificarea, uniformizarea normelor aplicabile acestor raporturi. Până la adoptarea proiectului elaborat în cadrul UNCITRAL prescripția în raporturile internaționale este supusă prevederilor din dreptul național ales ca lege care să cirmuiască contractul comercial în cauză, cu excepția acelor raporturi juridice care se nasc între țări membre ale C.A.E.R., cărora li se aplică dreptul uniform rezultat din condițiile generale de livrare.

Cunoașterea prevederilor privind prescripția din sistemele de drept a statelor cu care avem relații comerciale apare deci ca o necesitate de prim ordin, aceasta cu atât mai mult față de regula generală potrivit căreia în cadrul litigiilor dintre parteneri din țări diferite excepția de prescripție extinctivă trebuie să fie invocată de debitor. În prezent, pentru a nu se prelungi situațiile de incertitudine și pentru a obliga pe creditor să acționeze în vederea realizării creanței sale potențiale, sistemele de drept ale tuturor statelor conțin norme adecvate, potrivit cărora după scurgerea unor anumite termene acțiunea în dezdăunare este paralizată prin invocarea de către debitor a prescripției extinctive. Tendința modernă, dictată de nevoia de a se clarifica cât mai repede situațiile litigioase din bilanțul întreprinderilor este aceea de a se scurta cât mai mult posibil termenele de prescripție extinctivă, fapt demonstrat de abandonarea termenelor clasice — precum cel din dreptul francez, de 30 ani, urmat și de dreptul nostru civil și al multor altor state — prin înlocuirea lor cu termene între 1—6 ani, cu unele excepții.

Prescripția în dreptul român

În sistemul nostru de drept prescripția extinctivă este unitar reglementată prin Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă; acest

act normativ abrogă dispozițiile care reglementează prescripția — inclusiv termenele de împlinire a ei — cuprinse atât în Codul civil cit și în cel comercial. Potrivit acestui act normativ termenul general de prescripție este de trei ani; acest termen se aplică și în raporturile juridice de comerț internațional, în situația în care — potrivit normei conflictuale — sînt cirmuite de dispozițiile dreptului nostru, bineînțeles cu excepția acelor reglementate prin prevederile 92—108 din CGL—C.A.E.R. 1968/1975.

Potrivit principiului general stabilit prin Decretul menționat dreptul de a cere executarea silită în temeiul oricărui titlu executor se prescrie tot prin împlinirea unui termen de trei ani.

În sistemul dreptului nostru, termenul de prescripție începe să curgă din ziua cînd s-a născut dreptul la acțiune al creditorului; cînd este vorba de o obligație afectată de o condiție suspensivă ori cu termen suspensiv, termenul de prescripție începe să curgă numai de la data cînd s-a împlinit condiția sau a expirat termenul.

Urmind regulile pe care le conțin și alte sisteme de drept național, precum și dreptul uniform aplicabil țărilor membre C.A.E.R., prescripția se întrerupe în următoarele trei cazuri: prin recunoașterea dreptului sancționat prin acțiune, făcută de debitor; prin introducerea unei cereri de chemare în judecată ori de arbitraj; printr-un act începător de executare. Prin intervenția cauzei de întrerupere efectele prescripției sînt șterse pe trecut, urmînd să înceapă a curge un nou termen de prescripție.

Decretul nr. 167/1958, art. 15 stabilește principiul de aplicare generală, potrivit căruia cursul prescripției se suspendă, adică împlinirea termenului de prescripție se amină, cît timp titularul dreptului la acțiune este împiedicat să-și exercite acest drept datorită unor obstacole de ordin material, juridic și moral. Printre cauzele de suspendare a prescripției prevăzute de legea română menționăm ca susceptibilă a se întîlni mai frecvent în cazul drepturilor la acțiune decurgînd din obligațiile comerciale internaționale, forța majoră. Nu este lipsit de interes să arătăm că potrivit ultimului alineat al articolului menționat „prescripția nu se va împlini înainte de expirarea unui termen de 6 luni, socotit de la încetarea cauzei de suspendare...”

Un ultim aspect ce se impune a fi subliniat. În concepția Decretului nr. 167/1958 prescripția extinctivă înfățișează caracterul unei instituții de ordine publică. De aici art. 18 din decret trage concluzia potrivit căreia instanța judecătorească și organul arbitral sînt obligate ca, din oficiu, să cerceteze dacă

dreptul la acțiune sau la executarea silită este prescris. După părerea noastră această regulă nu este aplicabilă în cazul litigiilor decurgînd din contractele de comerț exterior care sînt de competența arbitrajului comercial internațional. Natura comercială a raporturilor juridice decurgînd din aceste contracte se opun ca prescripția să se aplice de arbitraj din oficiu. Dispozițiile art. 1841 din Codul civil român stabilesc că prescripția nu poate fi aplicată decît dacă partea interesată o invocă. Ele nu pot fi considerate ca abrogate, în mod implicit, prin efectul dispozițiilor art. 18 din Decretul nr. 167/1958 decît în privința acțiunilor de competența instanțelor judecătorești sau a organelor arbitrajului de stat, singurele organe juridiciale prevăzute de text. Căci, dat fiind caracterul excepțional al normelor legale în materie, regula aplicării din oficiu a prescripției extinctive nu poate fi extinsă pe cale de interpretare la arbitrajul comercial internațional. Urmează, așadar, că arbitrajul comercial internațional nu are puterea de a cerceta, din oficiu, dacă acțiunea este prescrisă.

Sublinierea prezintă importanță practică pentru întreprinderile noastre de comerț exterior care, înainte de a răspunde, pe fond, la acțiunile reclamantilor trebuie să studieze sub toate aspectele dacă dreptul la acțiune nu este prescris, deoarece arbitrajul comercial internațional nu va putea aplica prescripția extinctivă decît în cazul în care partea interesată invocă această excepție.

Prescripția în dreptul uniform

Am arătat mai sus că în cadrul țărilor membre ale C.A.E.R. se aplică contractelor comerciale internaționale dreptul uniform instituit, în cazul livrării de mărfuri, de Condițiile generale C.A.E.R. 1968/1975, care consacră capitolul XVI prescripției.

Prin paragraful 93 din Condițiile generale menționate sînt instituite două termene de prescripție și anume:

a) Termenul general de prescripție de doi ani.

b) Termenul special de prescripție de un an, care se stabilește: pentru acțiunile bazate pe reclamații privind calitatea și cantitatea mărfurilor (§ 31, 33, 71, 75, 77, 80—82); pentru acțiunile bazate pe cereri de plată a penalităților.

În continuare, paragraful 94 stabilește:

a) Termenul general de prescripție se calculează din momentul nașterii dreptului la acțiune.

b) Termenul special de prescripție se calculează:

— pentru acțiunile întemeiate pe reclamații privind calitatea și cantitatea mărfurilor — din ziua următoare zilei primirii de către cumpărător a

răspunsului vânzătorului asupra fondului reclamației, iar dacă acest răspuns nu este dat de către vânzător în termenele prevăzute la punctul 1, respectiv punctul 5 al § 76, din ziua următoare zilei în care a expirat termenul amintit mai sus pentru răspuns asupra fondului reclamației. Dacă răspunsul vânzătorului nu va conține rezolvarea în fond a reclamației, termenul de prescripție se calculează din ziua următoare zilei în care a expirat termenul pentru răspuns asupra fondului reclamației; — pentru acțiunile bazate pe cereri de plată a penalităților — din ziua următoare zilei primirii de către cumpărător a răspunsului asupra fondului reclamației, iar dacă răspunsul asupra fondului reclamației nu a fost dat de către vânzător în termenul stabilit la § 89 — din ziua următoare zilei în care a expirat termenul pentru răspuns la această reclamație.

Paragraful 95 din Convenție, stabilind că „prescripția se aplică de către arbitraj dacă debitorul o invocă”, consacra principiul potrivit căruia dacă debitorul execută obligația după expirarea termenului de prescripție aceasta nu este în drept să ceară restituirea a ceea ce a executat, chiar dacă în momentul executării nu a cunoscut expirarea termenului de prescripție (§ 96).

Aceleași condiții generale stabilesc principiul că pretențiile pentru care au expirat termenele de prescripție pot fi prezentate spre compensare, cu acordul părților (paragraful 97). Este o consacrare a principiului dominant în domeniul comerțului exterior — echitatea.

Condițiile generale de livrare a mărfurilor CGL—C.A.E.R. 1968/75, § 99 punctul 1 stabilesc principiul potrivit căruia curgerea termenului de prescripție se întrerupe prin intentarea acțiunii de către reclamant, precum și prin recunoașterea datoriei de către debitor; așa cum rezultă din însăși redactarea textului sus-zisului paragraf, enumerarea cazurilor de întrerupere a prescripției acțiunii este limitativă. În legătură cu principiul astfel formulat, într-un litigiu adus spre arbitraj în fața Comisiei de arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a R. S. România s-a pus problema de a ști dacă — așa cum e susținut reclamantul — existența unei corespondențe purtată între părți referitor la desfășurarea ori datele litigiului dintre ele nu constituie o cauză de întrerupere a prescripției invocată, pe cale de excepție, de către pîrit în apărarea sa. Problema a avut o soluție negativă considerându-se că existența unei asemenea corespondențe nu poate fi întrerupătoare a curgerii termenului special de prescripție de un an, față de dispozițiile categorice ale § 99 punctul 1 CGL—C.A.E.R. 1968/75.

Regulile generale privind prescripția expuse mai sus se aplică și pretențiilor rezultate din raporturile comerciale internaționale reglementate de C.G.M.—C.A.E.R. 1973 și de C.G.D.T.—C.A.E.R. 1973.

Cazuri din practica arbitrajului internațional

● Prin acțiunea sa introdusă în fața Comisiei de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a R.S. România, întreprinderea străină cumpărătoare a cerut ca întreprinderea română de comerț exterior vânzătoare să fie obligată la plată de penalități către ea pentru nerespectarea termenelor de livrare a mărfurilor contractate. Pîrita nu a contestat faptul că a livrat mărfurile contractate cu întârziere, nerespectînd termenele stabilite prin condițiile de livrare convenite prin contract.

În conformitate cu prevederile § 83 C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75, în cazul întârzierii în livrarea mărfurilor față de termenele convenite prin contract vânzătorul va plăti cumpărătorului o penalitate calculată la valoarea mărfii nelivrate în termen.

Potrivit acestor prevederi reclamanta a trimis pîritei scrisorile de debit respective, care le-a lăsat însă fără răspuns, deși potrivit § 89 din C.G.L.—C.A.E.R. 1968/75 era ținută să le analizeze și să dea un răspuns asupra fondului în decurs de 30 de zile de la data primirii lor.

În combaterea acțiunii reclamantei, pîrita invocă faptul că, penalizările aferente trimestrului IV 1974 și trimestrelor I și II 1975 se găsesc prescise la data introducerii acțiunii.

Excepția de prescripție invocată de pîrită a fost însă respinsă ca neîntemeiată. În adevăr, pentru fiecare din cele patru cereri de plată de penalități (aferente celor patru trimestre sus-zise) termenul special de prescripție de un an se calculează conform § 94 punctul 2 litera b din C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75, deci, pentru fiecare cerere de plată trebuie socotite 30 de zile pentru răspunsul pîritei (§ 89 C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75) plus 30 de zile fiindcă răspunsul nu a fost dat în acest termen (§ 94 C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75), ceea ce face ca termenul de prescripție al cererilor de penalități pentru nerespectarea termenelor de livrare să înceapă a curge din ziua următoare expirării a 60 de zile de la fiecare cerere de plată. Conform acestui mod de calcul — care rezultă clar din textele citate — acțiunea reclamantei este făcută în termen. (Dosar nr. 1438/142/1976, Hotărîrea nr. 21/1978).

Cu privire la modul de calcul reținut prin Hotărîrea analizată avem unele rezerve, față de textul paragrafului 94, lit. b, din Condițiile generale de livrare C.A.E.R. 1968/75 :

„pentru acțiunile bazate pe cereri de plată a penalităților — din ziua următoare zilei primirii de către cumpărător a răspunsului asupra fondului reclamației, iar dacă răspunsul asupra fondului reclamației nu a fost dat de către vânzător în termenul stabilit la § 89 (30 zile, n.n.) — din ziua următoare zilei în care a expirat termenul pentru răspuns la această reclamație”. Așadar, dublarea termenului la 60 de zile (30+30) nu are suport legal în cadrul paragrafului mai sus citat.

● Acțiunile pentru valorificarea pretențiilor de plată de penalități decurgînd din executarea cu întârziere a contractelor de livrări de mărfuri dintre organizațiile economice ale țărilor membre C.A.E.R. sînt supuse prescripției speciale reglementate prin dispozițiunile § 93 pct. 2 și 94 pct. 2 litera b din C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75; aceste dispozițiuni au caracter de norme imperativе. Principiul stabilit în materie (§ 95) este că prescripția se aplică de arbitraj **dacă este invocată de debitor**. Ca și în dreptul intern, prescripția nu constituie o cale de stîngere a obligației însăși, ci numai a dreptului material al creditorului de a se adresa arbitrajului prin acțiune spre a cere executarea ei prin constringere. Termenul special de prescripție al acțiunii avînd ca obiect plata unor penalități de întârziere este de un an; acest termen curge din ziua următoare zilei primirii de către creditor a răspunsului debitorului asupra fondului reclamației sale, iar dacă răspunsul nu a fost dat în termen din ziua următoare, aceleia în care a expirat termenul pentru răspuns. În speță, s-a constatat că întreprinderea reclamantă și-a prezentat în termen pretenția sa de penalități cu scrisoarea de debit aflată la dosar, scrisoare la care pîrita urma să răspundă în 30 de zile; deci, din ziua următoare zilei în care a expirat termenul pentru răspuns se calculează curgerea termenului special de prescripție extinctivă de un an. Întrucît s-a constatat că **ștampila oficiului poștal de primire a scrisorii de expediere a acțiunii indică o dată în limitele acestui termen**, excepția de prescripție ridicată de debitor a fost respinsă (Dosar nr. 1378/1976, Comisia de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a R. S. România). O soluție identică a fost pronunțată și în dosarul nr. 1310/1976, precizîndu-se în plus că acest termen se calculează pe zile libere conform dispozițiilor de drept procedural intern cuprinse în codul nostru de procedură civilă. În practică aceste principii trebuie reținute întrucît — contrar a ceea ce s-a susținut în unele cazuri — data notei de debitare nu este relevantă pentru calculul termenului de prescripție.

● Potrivit principiilor stabilite de C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75 în materia răspunderii patrimoniale a debitoru-

conjunctura pe piețele valutare și de capital

Lichiditatea oficială internațională

lui pentru tardiva executare a obligațiilor asumate prin contract, pretențiile pentru plata penalităților de întârziere trebuie prezentat de cumpărător într-o perioadă de cel mult trei luni, care curg — la penalitățile calculate pe zile din ziua executării obligației sau din ziua cind penalitatea a atins, pentru temeiul respectiv, cuantumului maxim, dacă obligația nu a fost executată pînă în acea zi. Ne-prezentarea pretențiilor de plată a penalităților în acest termen este sancționată de § 88 pct. 4 cu privirea cumpărătorului (creditorului) de dreptul de a se adresa arbitrajului pentru valorificarea lor. Decăderea sa din acest drept se constată și declară de arbitraj, indiferent de motivele care au dus la nerespectarea termenului, de îndată ce a fost învocat de debitor și se stabilește cu datele din dosar; rațiunea măsurii rezidă în necesitatea asigurării disciplinei contractuale dintre partenerii contractului de comerț exterior. În speță, nota de debit a fost prezentată în afara termenului stabilit prin C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75, fapt care aduce după sine decăderea creditorului de a se adresa Comisiei de arbitraj pentru valorificarea pretențiilor sale de penalități.

Fără a contesta data prezentării noii sale de debit, creditorul a susținut însă că de la această dată urmează a se calcula termenul de un an în care putea introduce în fața comisiei de arbitraj o acțiune arbitrală împotriva debitorului, avînd ca obiect penalități de întârziere în executarea obligațiilor sale contractuale; în sprijinul susținerii sale a arătat că din ștampila oficiului poștal aplicată pe plicul scrisorii recomandată depusă la dosar, rezultă că acțiunea sa este introdusă în limitele acestui termen și deci prescripția specială reglementată prin § 93 pct. 2 pct. 2 litera b C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75 nu era împlinită. Susținerea creditorului a fost înlăturată; în adevăr, acest fapt nu are nici o relevanță juridică în cauză, întrucît ceea ce rămînea preempriu era că reclamantul creditor se găsea decăzut — la data introducerii acțiunii — din dreptul de a se adresa Comisiei de arbitraj. Sancțiunea edictată prin § 88, pct. 4, C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75 are ca urmare decăderea creditorului din dreptul său de acțiune pentru plata penalităților de întârziere. Acțiunea cumpărătorului a fost deci respinsă (Comisia de arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie București, Hotărîrea nr. 76 din 14 iunie 1977).

În numărul 16 al Suplimentului, la această rubrică, vom prezenta termenele de prescripție extinctivă din sistemele de drept al unor state cu care avem raporturi comerciale curente și a căror drept este mai frecvent ales ca „lex contractus”.

dr. Al. DETEȘAN

Evoluția generală. După creșterea extrem de rapidă înregistrată în 1977, lichiditatea oficială internațională (cuprinzînd totalul rezervelor oficiale de aur, valute convertibile, D.S.T. și poziția de rezervă a F.M.I.) a înregistrat o creștere mult mai lentă în 1978; graficul „a” ilustrează o reducere la jumătate atît a ritmului de creștere, cît și a majorării valorice. În niveluri absolute, rezervele oficiale totale au crescut în 1978 cu circa 12 miliarde dolari, ajungînd la 331 miliarde dolari.

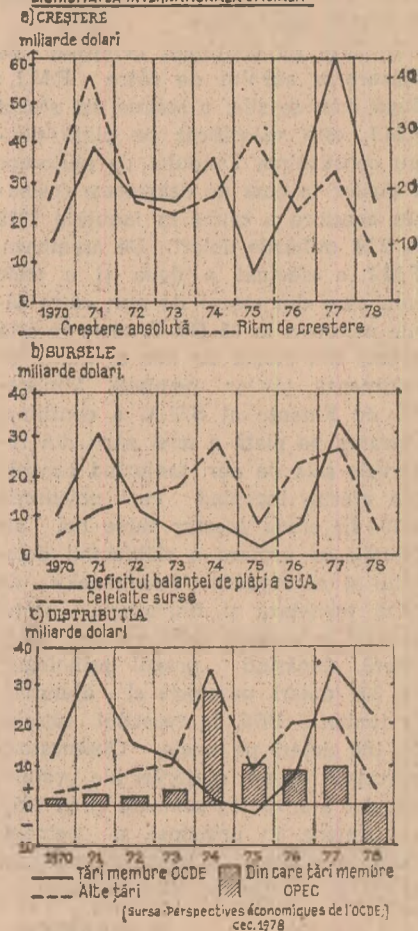
Așa-numitul proces de „creare controlată” a lichidității internaționale, respectiv cel care constă în decizii oficiale bilaterale sau multilaterale, a fost negativ, avînd ca rezultat o reducere a lichidității internaționale cu 3,5 miliarde dolari, datorită, în principal, rambursării unor trageri anterioare asupra F.M.I. Creșterea lichidității internaționale s-a datorat în întregime procesului „necontrolat” de sporire a rezervelor de valute convertibile în urma intervențiilor pe piețele de schimb valutare. După sursele de formare (graficul „b”) creșterea lichidității a rezultat în mare măsură din deficitul balanței de plăți a S.U.A., celelalte surse (aurul monetar, D.S.T. și poziția de rezervă la F.M.I.) înregistrînd numai o ușoară majorare determinată de creșterea valorii lor în dolari (în urma deprecierii monedei americane). În ceea ce privește distribuția pe țări (graficul „c”), caracteristica esențială a anului 1978 a fost scăderea rezervelor oficiale ale țărilor exportatoare de petrol, după creșterile substanțiale înregistrate în anii precedenți.

Noile alocări de Drepturi speciale de trageri (D.S.T.). Organele de conducere ale F.M.I. au hotărît în 1978 reluarea emisiunii de noi Drepturi speciale de trageri, activul de rezervă internațional al Fondului. Este cunoscut că hotărîrea privind D.S.T. a fost luată în 1969, cînd a fost introdus primul amendament la Statutul F.M.I. prin care această instituție a fost împuternicită să creeze D.S.T., ca formă centrală de lichiditate internațională. Primele și singurele alocări de D.S.T. au fost efectuate în anii 1970, 1971 și 1972 și ele au totalizat 9,31 miliarde D.S.T. re-

partizate la 112 țări membre ale F.M.I. Ulterior, ca urmare a exploziei de lichiditate internațională sub forma rezervelor valutare, s-a considerat inoportună o nouă emisiune de D.S.T.

Noile alocări, în valoare totală de 12 miliarde D.S.T., se fac, în cote aproximativ egale, în anii 1979, 1980 și 1981. Alocarea din 1979 s-a efectuat în primele zile ale lunii ianuarie 1979 și a constat în repartizarea a 4,033 miliarde D.S.T. unui număr de 137 membri ai F.M.I. participanți la Contul D.S.T. Alocările sînt făcute procentual din cota de participare; în consecință, principalii beneficiari ai noilor alocări de D.S.T. sînt țările capitaliste dezvoltate.

LICHIDITATEA INTERNAȚIONALĂ OFICIALĂ

Aurul. După ce în urmă cu trei ani, prin acordurile de la Kingston, legislate în 1978 în al doilea amendament la statutul F.M.I., s-a hotărât încetarea oficială a rolului monetar al aurului, evenimentele din 1978 par să demonstreze că metalul galben își recâștigă discret pozițiile pierdute. Numeroase bănci centrale reevaluează la prețul pieței rezervele lor de aur, unele folosesc o parte din rezerve pentru a garanta împrumuturile externe pe care le contractează, iar altele vind și cumpără activ metalul galben (aceste operațiuni sînt în prezent permise — vezi anuarele Institutului de economie mondială din 1977 și 1978). Este semnificativ faptul că aurul a devenit un element care stă la baza Unității valutare europene (E.C.U.). Metodele de evaluare a aurului monetar sînt diverse: la începutul anului 1979 Anglia și S.U.A. își evaluau rezervele de aur la prețul de 42,22 dolari/uncie, Canada și Portugalia la prețul de 35 D.S.T./uncie, Austria, Belgia, Elveția și R. F. Germania la prețuri diverse stabilite în monedă națională, iar Franța, Italia și Olanda la prețul pieței libere.

În 1978 au continuat licitațiile de vânzare a aurului de către F.M.I.; după cum se știe, o șesime din stocul F.M.I. este valorificat pe piață pentru constituirea Fondului de ajutorare a țărilor în curs de dezvoltare (valoarea acestora a ajuns în ianuarie 1979 la 2.24 miliarde dolari). De asemenea, F.M.I. a efectuat a doua și a treia returnare din stocul de aur, către țările membre, la 35 D.S.T./uncie (o altă șesime din stocul de aur al F.M.I. se returnează țărilor membre). Ministerul de Finanțe al S.U.A. a continuat vânzarea pe piață a unei părți din rezervele sale de aur, majorînd cantitățile oferite începînd cu noiembrie 1978. În ciuda acestor surse noi ale ofertei, ca urmare a slăbiciunii dolarului și accentuării fenomenelor de criză monetară și financiară, prețul aurului a crescut continuu pe piața liberă, depășind „pragul psihologic” de 200 dolari pe uncie și ajungînd, în ianuarie 1979, la recordul absolut de 250 dolari pe uncie. Observatorii apreciază că noi majorări ale prețului aurului s-ar putea semnala și în 1979, ca urmare, în principal, a nelămuririi în dolar și menținerii unei rate înalte a inflației pe piața mondială.

**M. ISĂRESCU
I.E.M.**

noțiuni, termeni, operațiuni

Finanțarea societăților comerciale prin acțiuni și obligațiuni

Cunoscute sub denumirea de valori mobiliare sau de titluri de credit, acțiunile-titluri cu venit variabil acordat sub formă de dividend — și obligațiunile — titluri de credit, de regulă, cu venit fix sub formă de dobîndă — constituie modalități importante de finanțare a marilor întreprinderi înființate, în structura organizatorică de societăți comerciale anonime (și într-o măsură mai mică sub aceea de societăți în comandită pe acțiuni).

Între cele două categorii de titluri de credit sînt deosebiri esențiale și anume:

— acțiunile sînt titluri de credit reprezentînd o fracțiune a capitalului social, de o valoare egală care conferă, de regulă, drepturi egale, dacă prin actul constitutiv al societății comerciale anonime (pe acțiuni) nu s-au creat unele privilegii;

— obligațiunile constituie o fracțiune egală dintr-un împrumut colectiv realizat de o societate comercială pe acțiuni pe termen lung, purtătoare de dobînză.

Așadar, în timp ce acțiunea este o fracțiune de capital și posesiunea ei conferă calitatea de asociat, obligațiunea conferă posesorului calitatea de creditor, cu dreptul de a i se restitui această sumă și de a încasa dobînzile înscrise în titlu.

Atît acțiunile cit și obligațiunile sînt prin esență lor transmisibile. Cedarea acestor titluri va fi deci opozabilă societății, chiar dacă nu i-a fost adusă la cunoștință.

Acțiuni

Acțiunile unei societăți anonime (ca și ale unei societăți în comandită pe acțiuni), pot fi clasificate după o serie de elemente care le caracterizează și care le conturează unele particularități.

O primă clasificare este aceea după modul lor de individualizare:

— nominative, cînd individualizarea se face prin înscrierea numelui acționarului;

— la purtător, situația în care individualizarea se realizează printr-un număr (seria acțiunii).

Sub aspectul naturii aportului adus de asociați, întîlnim: acțiunile în numerar, acțiunile de aport în natură.

Acțiunile în numerar nu înseamnă neapărat depunerea contravalorii acțiunilor, printr-o sumă de bani, ci ele pot fi emise și prin încorporarea la capital a unor cote luate din rezervele sociale.

Acțiunile de aport în natură pot fi realizate prin aducerea în patrimoniul societății a unor imobile, fonduri de comerț, mărfuri, creanțe, brevete de invenție, mărci de fabrică etc.

Privind din unghiul de vedere al prețului, distingem:

— acțiuni la preț egal, adică acele acțiuni emise la valoarea lor nominală;

— acțiuni cu primă, respectiv acele acțiuni care sînt emise la o valoare mai mare decît aceea înscrisă. Asemenea acțiuni se emit, de regulă, cînd se majorează capitalul societății.

O ultimă clasificare a acțiunilor o facem plecînd de la drepturile care sînt acordate titularului:

— acțiuni ordinare, adică acele acțiuni care dau drepturi egale tuturor titularilor;

— acțiuni privilegiate, care dau titularului unele avantaje suplimentare (de exemplu, vot dublu) față de cele ordinare; asemenea acțiuni pot fi prevăzute fie prin statut, fie create pe parcursul funcționării societății.

● **Drepturile acționarilor.** Deținătorii de acțiuni (acționarii) au atît dreptul de a participa, prin votul lor, la viața societății, cit și de a încasa cota parte din beneficii. Atît primul cit și cel de-al doilea drept au în economia capitalistă semnificații concrete total diferite: rentierul modest, deținătorul a citorva acțiuni, are numai iluzia participării la viața societății prin votul său izolat (atunci cînd și-l manifestă).

Prin statutul de înființare pot fi acordate unele drepturi pecuniare suplimentare deținătorilor de acțiuni privilegiate, fără ca acestea să poată fi excesive.

● **Cumpărarea de către societate a propriilor sale acțiuni.** În principiu, o societate nu poate să-și cumpere propriile acțiuni. Cu toate acestea, adunarea generală, care a hotărît o reducere a capitalului nu din cauza unor pierderi suferite, poate autoriza consiliul de administrație de a cumpăra un număr determinat de acțiuni în scopul de a le anula. Deci, societatea nu are dreptul de a conserva aceste acțiuni în portofoliu, iar consiliul de administrație nu poate să se servească de ele pentru a vota în adunări.

Pe de altă parte, o societate poate să-și cumpere propriile sale acțiuni în scopul de a le repartiza între salariații săi. În fine, adunarea generală a acționarilor poate să autorizeze consiliul de administrație să achiziționeze propriile sale acțiuni și să le revîndă la bursă în anumite condițiuni, prevăzute de dreptul național.

● **Noțiunea de liberare a acțiunilor.** Este un principiu că acționarii nu sînt responsabili de pasivul social decît în limitele aporturilor lor.

Dar ei trebuie să verse totalul sumelor pe care le-au subscris, societatea avînd dreptul de a-i obliga la aceasta.

Statutele pot hotărî ca vărsămintele subscriitorilor să fie inferioare subscrierilor nominale, deoarece în momentul constituirii societății este suficient să fie vărsată numai o parte din valoarea lor, potrivit dreptului național: în Franța și R. F. Germania un sfert; în Italia trei zecimi; în Olanda o zecime etc. Pentru rest, statutele acordă în general, consiliului de administrație sau adunării generale, dreptul de a-l cere cînd vor crede de cuvință. Această se numește liberarea acțiunilor.

Acest procedeu are avantajul de a permite societății să atragă capitaluri pe măsura nevoilor sale; el are, totuși, un inconvenient — în cazul afacerilor societății se deteriorează, — acționarii nu mai vor să verse acest rest, iar ca urmare societatea se angajează în numeroase procese.

Pentru a se evita acest risc, liberarea acțiunilor este supusă unor serii de reguli restrictive:

— liberarea integrală a acțiunilor trebuie să se realizeze cel mai tîrziu în cinci ani, socotiți de la înmatricularea societății în registrul comerțului;

— o societate nu poate să emită obligații, nici să-și amplifice capitalul atîta timp cît nu a efectuat liberarea integrală a capitalului subscris la înființare;

— o acțiune neliberată trebuie să fie în mod obligatoriu sub formă nominativă (pentru ca societatea să știe cui să se adreseze pentru a reclama liberarea);

— societatea are dreptul nu numai să urmărească pe proprietarul actual al acțiunii, dar și pe subscriitorul inițial și pe toți purtătorii succesivi. Totuși, aceștia din urmă nu pot fi urmăriți decît timp de doi ani, după ce și-au cedat titlurile.

Obligațiunile

Extinderea afacerilor întreprinse de o societate prin noi investiții, necesită importante fonduri care nu sînt, în toate cazurile, rentabile a fi procurate pe calea creditului bancar (de regulă, pe termen scurt și cu dobînzii mari). Ca urmare, în toate statele capitaliste este legiferată o cale, proprie societăților pe acțiuni, de a intra în posesia unor fonduri suplimentare celor asigurate prin subscripția de acțiuni. Această cale este aceea a emiterii de obligații.

● **Elemente definitorii.** Prin noțiunea de obligații se înțeleg acele titluri de credit, emise de o societate pe acțiuni, constituind în totalitatea lor un împrumut colectiv acordat societății de o masă de creditori, pe termen lung.

O obligație se prezintă sub forma unui titlu negociabil putînd să fie, ca și acțiunile, nominativă sau la purtător. Făcînd parte dintr-un împrumut colectiv, fiecare obligatar este individual un creditor al societății, însă creanța sa nu e decît o fracțiune dintr-unul și același împrumut contractat de societate.

● **Emiterea obligațiilor.** În general emiterea obligațiilor se realizează prin intermediul băncilor, pe două căi diferite: fie că băncile cumpără ferm obligațiile emise și le revînd, fie că servesc numai ca intermediari între subscriitorii și societate.

Condițiile sub care o societate are dreptul de a emite obligații sînt următoarele:

— societatea trebuie să fi împlinit doi ani de existență și să fi încheiat două bilanțuri aprobate legal, condiție impusă de necesitatea ca creditorii societății să poată cunoaște cel puțin primele rezultate ale activității desfășurate;

— acțiunile societății trebuie să fi fost integral liberate.

De la un anumit quantum (în Franța, între 250 mii — 15 milioane franci) trebuie ca societatea să adreseze un aviz prealabil conducerii tezaurului național. Peste un plafon maxim (în Franța, de 15 milioane franci) trebuie să fie solicitată autorizația prealabilă a ministerului finanțelor sau a altui organ prevăzut de legea națională.

De asemenea, societatea emitentă este obligată:

— să publice o notă într-un ziar de anunțuri, în scopul de a aduce la cunoștință viitorilor subscriitorii principalele caracteristici ale societății și ale împrumutului;

— să redacteze un prospect de emisiune, cu aceleași indicații.

● **Dreptul obligatarilor.** Obligatarii, fiind creditori ai societății emitente de obligații, au o serie de drepturi:

— dreptul la dobînda care a fost stipulată în prospectul de emisiune și care este înscrisă în titlu. Aceasta poate fi: fixă, o parte din beneficii, ori îndexată (calculabilă proporțional cu cifra de afaceri a societății sau cu prețul unui obiect sau unui serviciu aferent activității societății);

— dreptul la rambursare, la scadența fixată, a cuantumului nominal al obligației;

— beneficiul unei prime de rambursare, în situația care societatea emite sub par, adică la o sumă inferioară cuantumului nominal;

— beneficiul rambursării înainte de scadență, prin amortizare pe calea tragerii la sorți, sau în cazul lichidării societății (ori a falimentului).

● **Adunarea obligatarilor.** Fiind creditori de o factură specială, în sensul că creanța lor face parte dintr-un tot, prevederi exprese ale dreptului național protejează dreptul obligatarilor. Printre acestea se numără adunările de obligatari ai aceluiași împrumut, în vederea apărării intereselor

lor colective, dotate cu personalitate juridică și cu anumite competențe de natură să le apere interesele

Adunările masei de obligatari sînt convocate de către: reprezentantul desemnat în cursul unei adunări precedente; de societatea emițătoare; de un grup reunind cel puțin o treime din obligatari.

Adunările pot fi ordinare și extraordinare.

Menționăm că hotărîrile adunării extraordinare trebuie să fie omologate de instanța judecătorească competentă. Adunările extraordinare sau anumite hotărîri propuse de societatea emițătoare, și anume: modificarea formei societății, fuzionarea cu altă societate; emisiunea unor noi obligații prevăzute cu un drept de preferință față de vechile obligații.

Dacă adunarea obligatarilor respinge propunerile societății societatea poate să nu înă seama de hotărîrea obligatarilor, dar în acest caz trebuie să ramburseze pe acei obligatari care vor cere rambursarea.

Negociere

Titlurile de credit sub forma acțiunilor și a obligațiilor constituie obiectul negocierilor pe piețele financiare interne și internaționale. Cînd piața financiară este formată numai din acțiuni și obligațiuni ea coincide cu piața valorilor mobiliare. O asemenea piață este formată din două mari segmente: piața pentru noile emisiuni (piața primară) și piața pentru valorile mobiliare aflate în circulație (piața secundară) în care se negociază titlurile de credit pe care posesorii lor le dețin, cu scopul de a-și redobîndi capitalul investit. De remarcat că vânzarea titlurilor subscrise se efectuează la cursul zilei, care poate fi superior cursului de achiziție — situație în care vinzătorul realizează un beneficiu — sau inferior acestui curs — caz în care cel ce vinde are o pierdere.

Piața financiară are organisme oficiale proprii unde se efectuează negocierile — burse de valori mobiliare —, alături de care fac asemenea acte de comerț băncile și alți comercianți care au ca obiect al activității lor vânzarea și cumpărarea de titluri de credit; atît băncile, cît și comercianții specializați constituie piața financiară liberă. Subliniem că dobînda pe piețele financiare diferă în funcție de cerere și ofertă de capital, fiind sensibil superioară dobînzii de pe piețele monetare.

Achiziționarea de obligațiuni constituie un mijloc de plasament al rezervelor valutare, evident, sub condiția ca titlurile să fie emise de împrumutători, cu o solidă situație economică, iar ca urmare, acestea să fie ușor negociabile pe piață.

Al. D.

Piața Ecuador

Regimul importurilor

Fiecare import (în afara unor excepții pe care le vom reda mai jos) este supus regimului licențelor de import („Licencia de Importacion“) care trebuie solicitată de la Banca Centrală „Departamento de Cambios“. Licența de import trebuie cerută înainte de încărcarea mărfurilor.

La formularul de solicitare a licenței se anexează o factură pro-forma în care se indică cantitatea, greutatea precisă și prețul de cumpărare. Se urmărește în mod deosebit indicarea corectă a greutății pentru a se preveni eventualele evaziuni de la plata taxelor vamale.

Sînt scutite de licențe de import, mici expediții de mărfuri în valoare pînă la 500 dolari SUA, cu excepția medicamentelor și pieselor de schimb auto, mărfuri care se aduc pe cale aeriană sau maritimă.

Se pot aduce, de asemenea, mărfuri fără licență de import care rămîn în Ecuador doar o perioadă de timp limitată. Aceste importuri temporare necesită totuși aprobarea instituțiilor guvernamentale competente.

Se mai pot importa fără licență de import:

— piese de schimb pentru utilaje pierdute sau deteriorate, utilaje importate în baza unor licențe eliberate;

— utilaje și materiale ale firmelor străine ce investesc în Ecuador și folosesc devize proprii;

— importurile pentru instituțiile de stat și guvernamentale necesită, de asemenea, o aprobare din partea băncii centrale și în unele cazuri și a Ministerului de Finanțe.

La solicitarea unei licențe de import se depune 80% din contravaloarea taxelor vamale. Licența are o valabilitate de 180 zile. Expedierea mărfurilor poate fi făcută în cadrul termenului de valabilitate a licențelor.

În cazuri deosebite pentru mașini și utilaje se emit licențe de import cu o valabilitate de doi ani.

Mărfurile de import se împart în două categorii. În categoria I sînt mărfurile de importanță deosebită împărțite în două subliste A și B. (cereale, făină, îngrășăminte chimice, etc.). În categoria a II-a sînt incluse mărfurile ce se produc în Ecuador sau articole de lux.

Produsele ce nu sînt incluse în aceste categorii sînt interzise la import. Printre produsele interzise se află: anumite produse textile, confecții, încălțăminte, unele produse alimentare.

Înainte de eliberarea licențelor de import indiferent de forma de plată se depune la Banco Central o sumă

în valută drept depozit care reprezintă 30% din valoarea CIF de import pentru mărfurile din lista II (categoria II) și 10% din valoarea CIF pentru cele din lista I — B.

Pentru mărfurile din lista I — A această depunere nu este necesară. De asemenea, sînt exceptate de la această reglementare mărfurile ce constituie importuri ale sectorului de stat cu credite din străinătate, importuri temporare, sau importuri în cadrul operațiunilor de compensație, importuri de utilaje și materii prime pentru industria de prelucrare a peștelui.

O condiție a eliberării licențelor de import este aceea ca importatorul să dovedească că prețul plătit corespunde cu nivelul prețurilor mondiale în momentul tranzacției.

Importatorii care au restanțe în plata impozitelor sau nu și achită în termen obligațiile de plată către exportatori nu primesc licențe de import solicitate.

Importatorii trebuie să aparțină de o Cameră de Comerț sau de Industrie, să fie înregistrați la Banco Central și să aibă un exemplar de semnătură la secția Comerț cu devize a băncii. Fiecare cerere de licență trebuie să conțină următoarele elemente: numele și adresa importatorului și exportatorului, țara de origine a mărfii, portul de încărcare, greutatea neto, ambalajul, numărul de colete, poziția vamală, descrierea mărfii, valoarea FOB, valoarea totală, costuri de transport, de asigurare, valoarea CIF.

După eliberarea licenței de import, portul de expediție și țara de origine pot fi schimbate dacă nu rezultă pagube pentru statul ecuadorian sau cîștiguri necontrolate pentru importator. Asigurarea mărfurilor din import trebuie făcută în Ecuador.

Valoarea CIF trecută în licența de import poate fi depășită cu maximum 20%.

La importul de mărfuri din categoria a II-a se percepe o taxă suplimentară de 30% din valoarea CIF. Sînt exceptate de la această vamă produsele pentru organisme internaționale și reprezentanțe diplomatice precum și mărfuri de importanță deosebită pentru dezvoltarea țării.

În afara taxelor vamale se mai plătește un impozit pe circulația mărfurilor de regulă 4%. Pentru unele produse alimentare și materiale necesare pentru agricultură nu se percepe acest impozit.

Documente însoțitoare la importurile în Ecuador:

— facturi consulare nu sînt necesare;

— certificatul de origine (1 original și 3 copii) se completează cu valoarea

FOB în dolari SUA și numărul de licență;

— conosamente „an order“ nu sînt acceptate dacă nu se trece numele primitivului. Trebuie să fie întocmite în limba spaniolă și să aibă nr. licenței;

— factură comercială în 5 exemplare confirmată de Camera de Comerț sau Industrie.

Factura trebuie să conțină valorile FOB și CIF în dolari SUA.

Sistemul de plăți externe

Prin acordarea licenței de import se include în mod automat și aprobarea schimbului la cursul oficial a monedei naționale — sucra (1 sucra = 100 centaros) pentru procurarea devizelor necesare plății importurilor, schimb care se efectuează la Banco Central.

În afara schimbului oficial există și o piață liberă a devizelor, unde cursul se stabilește în funcție de cerere și ofertă.

Pe această piață se pot obține devize pentru plata dobinzilor, dobinzilor penalizatoare, prime de asigurare.

La cumpărarea devizelor pentru plata importului se percepe o taxă de 1% la valoarea CIF („Tasa de Servicio“).

Transferul valutar nu poate să depășească cu mai mult de 10% suma înscrisă în licență. Devizele se pun la dispoziție la prezentarea documentelor de către Banco Central. Transferul are loc conform condițiilor stabilite în contract atît timp cit nu contravine prevederilor legale ecuadoriene și sînt identice cu condițiile menționate în licențe de import. Autoritățile nu admit modificări ale formei de plată după eliberarea licenței decît cu mare greutate.

În general mărfurile de import se plătesc cu incaso. Însă Banco Central și băncile comerciale sînt impuțernicite să deschidă și acreditive irevocabile. Se admit plăți anticipate a importurilor dacă importatorul depune în întregime contravaloarea importurilor în moneda națională și o garanție de 15%, sumă care la vînuire se restituie. În cazul în care importul nu se realizează în termen de 30 zile de la expirarea valabilității licenței banca încasează garanția și solicită restituirea devizelor.

Banco Central este impuțernicită să deschidă și garanții în valută străină pentru plata importurilor. În principiu se poate solicita plata la termen de pînă la 90 zile dacă acest lucru este uzual pe piața externă. Pentru mărfurile din lista a II-a plata se efectuează după 360 zile.

ȘTEFAN VIRTACI

Redactor coordonator :
dr. Ioan GEORGESCU

autoconducere

Reorganizarea unităților socialiste de stat

Legea nr. 5/1978 privitoare la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, nu reglementează în mod detaliat reorganizarea unităților de stat, ea mărginindu-se să precizeze că desființarea întreprinderilor și reorganizarea lor se fac de către organul care are în competență înființarea acestora.

Cît privește reorganizarea, această mențiune echivalează cu o trimitere la prevederile Decretului nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, care reprezintă sediul materiei.

Decretul nu dă nici el o definiție a reorganizării dar menționează comasarea și divizarea drept situații în care persoana juridică încetează a avea ființă.

În realitate nu toate formele de reorganizare implică încetarea funcționării persoanei juridice.

În decret sint menționate, ca forme principale de reorganizare, comasarea și divizarea.

Reorganizarea pe cale de comasare se face prin absorbirea unei persoane juridice de către o altă persoană juridică, sau prin fuziunea mai multor persoane juridice, pentru a alcătui o persoană juridică nouă, în timp ce divizarea se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între mai multe alte persoane juridice care există sau care iau astfel ființă.

Absorbția presupune că o anumită persoană juridică existentă, care își menține ființa, înglobează o altă persoană juridică, aceasta din urmă încetînd a mai ființa. Se produce prin aceasta, o transmisiune universală întrucît întregul patrimoniu al persoanei juridice absorbite trece asupra persoanei juridice absorbante. Astfel cum arată art. 46 alin. 2 din decret, persoanele absorbantă dobîndesc drepturile și este ținută din obligațiile persoanei juridice pe care o absoarbe.

Alături de această formă — am putea să o denumim clasică — viața a impus o nouă formă rezultată dintr-o operație complexă de reorganizare. Este cazul desprinderii, în situația unei divizări parțiale a unei părți dintr-o unitate — secție de producție, fabrică etc. care reprezintă, față de patrimoniul persoanei juridice divizate o anumită fracțiune, ce trece, realizîndu-se o absorbție, asupra unei alte persoane juridice preexistente. Transmisia nu are în acest caz caracter universal.

Fuziunea este o operație care presupune contopirea a două sau mai multe persoane juridice care își pierd

fiecare în parte personalitatea juridică pentru a da naștere unei persoane juridice noi. Din aceasta rezultă că fuziunea implică două sau mai multe transmisiuni universale, patrimoniile unităților fuzionate, cu drepturile și obligațiile lor, trecînd asupra persoanei juridice nou înființate.

Divizarea comportă la rîndul său două aspecte.

Divizarea totală, primul dintre acestea, înseamnă dispariția unei persoane juridice al cărui patrimoniu este împărțit și transmis, pe fracțiuni, către două sau mai multe persoane juridice.

În acest caz, transmisiunea patrimonială se produce cu titlu universal și operează între o persoană juridică ce își încetează ca atare activitatea și alte persoane juridice care preexistă sau care iau ființă prin însuși actul reorganizării.

În primul caz operațiunea capătă un caracter complex deoarece pentru persoanele preexistente reorganizarea are înfățișarea unei absorbții, pe cînd pentru cele care iau ființă ca urmare a reorganizării, actul are semnificația unui act de înființare.

Divizarea parțială este singura formă de reorganizare care nu presupune încetarea funcționării unei persoane juridice. Este de altfel, ceea ce prevedere art. 42 din Decretul nr 31/1954 potrivit căruia persoana juridică nu încetează de a avea ființă în cazul în care o parte din patrimoniul ei se desprinde și se transmite la una sau mai multe persoane juridice existente sau care iau astfel ființă.

Decretul nr. 31/1954 nu folosește nicăieri termenul de „divizare parțială”, întrebînd, în toate cazurile, formula de „desprindere și transmitere a unei părți din patrimoniu”. S-a remarcat în mod întemeiat că deosebirea dintre divizarea totală și cea parțială nu este de ordin calitativ ci doar cantitativ, ea neținînd de natura juridică a operației, ci numai de întinderea masei patrimoniale supuse transmisiunii.

Același caracter complex îmbracă reorganizarea și în cazul transmiterii unei fracțiuni de patrimoniu către o persoană juridică existentă pentru care operația are caracterul unei absorbții.

Efectele reorganizării constau într-o transmisiune patrimonială.

Potrivit art. 47 din Decretul nr. 31/1954, patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobînditoare,

dacă prin actul care a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proporție.

În cazul în care o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde și se transmite la o singură persoană juridică existentă sau care ia astfel ființă împărțirea patrimoniului se face în proporția părții desprinse și transmise. Dacă partea desprinsă se transmite la mai multe persoane juridice existente sau care iau astfel ființă, împărțirea patrimoniului între persoane juridice de la care s-a făcut desprinderea și persoanele juridice dobînditoare se va face, de asemenea, proporțional cu partea desprinsă și transmisă, iar între persoanele juridice dobînditoare, împărțirea se va face în mod egal.

Persoanele juridice care, prin efectul divizării, dobîndesc anumite bunuri, răspund față de creditorii pentru obligațiile persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare, proporțional cu valoarea bunurilor dobîndite, stabilită la data dobîndirii, dacă prin actul care a dispus divizarea nu s-a prevăzut altfel.

Aceeași soluție trebuie dată și în cazul persoanelor juridice care au dobîndit bunuri, ca urmare a desprinderii și transmiterii unei părți din patrimoniul altei persoane juridice.

Articolul 49 din același decret prevede că transmiterea drepturilor și obligațiilor în caz de fuziune, precum și de desprindere și transmitere, privind persoane juridice supuse înregistrării, se îndeplinește astfel cum am arătat mai sus, atît între părți, cît și față de cel de-al treilea, numai prin înregistrarea operației și pe data acesteia. În orice caz, divizarea, precum și desprinderea și transmiterea nu se vor putea înregistra decît dacă se vor prezenta aprobate de organul competent inventarul, bilanțul contabil întocmit în vederea predării-primirii sau oricare alte asemenea acte pe care legea le-ar prevedea, precum și evidența contractelor în curs de executare, care trebuie să cuprindă și repartizarea tuturor contractelor.

Principiul care trebuie să stea la baza repartizării contractelor economice, trebuie să fie acela ca executarea fiecăruia să se facă de o singură persoană juridică dobînditoare. Repartizarea unui singur contract la mai multe persoane juridice provenite din reorganizare, se va putea face numai dacă împărțirea executării lui este cu putință. În sensul art. 50 aprobarea de repartizare nu se poate da mai înainte de a se fi obținut de la organul competent, modificarea sarcinii de plan sau a prevederilor din balanța de materiale corespunzătoare.

Dr. Victor Dan ZLĂTESCU

Livrarea utilajelor cu întârziere. Precizări

Mai mulți cititori au solicitat lămuriri în privința răspunderii unităților furnizoare de utilaje pentru nerespectarea termenelor de livrare asumate prin contractele economice încheiate, ca și în legătură cu efectele pe care le produce încheierea ulterioară a unor acte de către părțile contractante. Vom încerca, în cele ce urmează, să lămurim problemele ridicate care sînt, de altfel, de interes general.

Este cunoscută linia constantă a practicii arbitrale de a sancționa livrarea utilajelor în garnituri incomplete. Prin asemenea livrări nu se realizează scopul economic avut în vedere la încheierea contractului, întrucît respectivele utilaje nu pot fi puse în funcțiune ori folosite de către unitățile beneficiare.

Totodată, asemenea livrări nu au semnificația executării conforme a obligațiilor care revin unităților furnizoare. Așadar, pe plan juridic, obligația contractuală de livrare se consideră neîndeplinită, unitatea furnizoare datorînd penalități și daune. Precizăm că penalitățile se datorează la valoarea întregului utilaj, iar nu în raport cu valoarea părții nelivrate. De asemenea, penalitățile prevăzute de art. 1 lit. a din H.C.M. nr. 306/1970 se datorează pînă la data livrării ultimei garnituri, însă nu mai mult decît durata contractului care coincide, de regulă, cu durata anului de plan.

Această situație se deosebește net de aceea în care mai multe utilaje formează obiectul unui singur contract de furnizare ca poziții distincte. Fiecare utilaj avînd preț aparte și constituînd o unitate, nu se poate pune problema ca, în cazul nelivrării unuia dintre utilajele contractate, penalitățile să se datoreze în raport cu valoarea tuturor utilajelor prevăzute în acel contract. Această concluzie este valabilă și în situația în care toate utilajele contractate sînt destinate aceluiași obiectiv de investiții, iar nelivrarea uneia dintre ele este de natură să împiedice realizarea în termen a investiției. (Hotărîrea Arbitrajului de Stat Central nr. 4361/1978).

Rezolvarea este diferită atunci cînd se pune problema daunelor. Dacă, de pildă, datorită nelivrării unuia dintre cele 7 utilaje contractate, investiția nu a putut fi realizată în termen și, din această cauză, s-au perceput dobînzii penalizatoare, unitatea furnizoare poate să fie ținută răspunzătoare pentru întreaga daună dacă se dovedește că nelivrarea utilajului — la care ne-am referit în mod exemplificativ — a fost unica cauză determinantă a nerealizării investiției la termen.

În situația nelivrării utilajelor la termen, părțile, preocupate de recuperarea restanțelor, încheie frecvent

acte prin care procedează la eşalonarea livrărilor întârziate stabilind, uneori ordinea livrării unor subsansamble.

Greșit se socotește că prin asemenea acte sînt înlocuite termenele de livrare inițiale, că unitățile furnizoare nu ar fi răspunzătoare decît în raport cu eşalonarea sau ordinea livrărilor stabilite ulterior.

Acele la care ne-am referit nu sînt de natură să modifice obligațiile contractuale, astfel cum au fost stabilite ele cu prilejul încheierii contractului.

Intenția părților nu se poate interpreta corect decît în lumina preocupării lor de a limita întârzierile în livrări.

O altă interpretare nu este posibilă nici în lumina acelei stabiliri a practicii arbitrale potrivit căreia nu produc efecte juridice decalările de termene de livrare intervenite ulterior scadenței acestora. Or, acele la care ne referim intervin într-un moment posterior scadenței acestor termene.

O înțelegere a părților în sensul decalării termenelor de livrare nu produce efecte juridice și pentru motivul că ea nu este în concordanță cu sarcina de plan ce stă la baza contractului și cu sarcinile care revin unităților beneficiare din planul de investiții.

comerț exterior

Convenția Uncitral privitoare la vânzarea comercială internațională

Încă din anul 1968, la prima sa sesiune plenară, Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul Comerțului Internațional (prescurtat UNCITRAL) a înscris în programul său de activitate, ca temă prioritară, studiul vânzării internaționale de mărfuri. În scopul arătat, s-a apreciat că este indicat să se procedeze, într-o primă fază, la examinarea reglementărilor cuprinse în următoarele Convenții internaționale, încheiate la Haga :

— Convenția din 1 iulie 1964 privitoare la Legea uniformă a vânzării internaționale de obiecte mobile corporale (prescurtat LUVI) ;

— Convenția din 1 iulie 1964 privitoare la Legea uniformă a formării contractelor de vânzare internațională de obiecte mobile corporale.

Pentru ca această lucrare complexă să se desfășoare în bune condiții, UNCITRAL a solicitat ca secretarul general al O.N.U. să difuzeze state-

in ceea ce privește anularea sau modificarea repartițiilor avînd ca obiect livrarea utilajelor destinate obiectivelor de investiții, ele produc efecte numai în măsura în care au fost dispuse de organul competent cu respectarea metodologiei de modificare a sarcinilor de plan.

Pentru înțelegerea cit mai adecvată a precizărilor de mai sus, redăm următoarele considerente din Hotărîrea Arbitrajului de Stat Central nr. 3378/1978 :

„Pîrita s-a apărut în sensul că repartiția inițială nr. 774.322/1977, în temeiul căreia s-a încheiat contractul, a fost anulată prin dispoziția de anulare nr. 781.925/1978 și s-a emis o nouă repartiție care înscrie ca termen de livrare luna august 1978.

Apărarea pîritei nu poate fi primită, deoarece nu s-a dovedit că această anulare s-a dispus cu respectarea metodologiei de modificare a sarcinii de plan.

Dimpotrivă, anularea s-a dat în temeiul mîutei încheiate de delegații părților la data de 21.VII.1978.

Or, prin acest act, reclamanta nu a consimțit la decalarea termenului de livrare, ci s-a preocupat, împreună cu pîrita, de efectuarea livrărilor cu întârziere.

De astfel, conform practicii arbitrale, o decalare intervenită după scadența termenului de livrare, care în speță a fost la 31.III.1978, nu produce efecte juridice în ce privește răspunderea”.

lor membre ale organizației mondiale sau ale oricărei dintre instituțiile sale specializate, Convențiile amintite de la Haga, invitîndu-le totodată să răspundă dacă intenționează să adere la ele (sau la unele dintre ele), iar în al doilea rînd, să comunice observațiile pe care le-ar avea de formulat cu privire la reglementările respective. Secretarul General al O.N.U. a fost de asemenea rugat să întocmească o analiză a acestor răspunsuri, care să fie pusă la dispoziția statelor membre ale UNCITRAL, în vederea adoptării unui punct de vedere propriu.

La următoarea sa sesiune plenară, ținută în 1969, UNCITRAL, dispunînd de studiile analitice pe care le solicitase secretarului general al O.N.U., a inițiat o discuție de principiu referitor la Convențiile de la Haga, spre a se preciza pozițiile diferitelor state membre în legătură cu aceste instrumente juridice.

În cursul dezbaterilor au fost emise două teze opuse. Unele delegații s-au pronunțat în sensul că reglementările adoptate la Haga în 1964 sînt instrumente adecvate și practice, care contribuie notabil la unificarea dreptului în domeniul vânzării internaționale de mărfuri. În consecință, s-a susținut că nu ar fi cazul să se procedeze la revizuirea acestor Convenții, înainte de a se constata rezultatele pe care le pot avea în cursul aplicării lor. De aici s-a conchis că în faza actuală prezintă interes să se extindă aderarea la aceste instrumente internaționale.

Potrivit opiniei opuse, Convențiile de la Haga din 1964 nu corespund nevoilor și realităților momentului. Dintre statele care le-au semnat — în total 28 — nici unul nu face parte din categoria celor în curs de dezvoltare. S-a arătat apoi că reglementările respective nu au avut în vedere nevoile reale ale acestor state, de care trebuie să se țină seama în mod precumpănitor, spre a li se da satisfacție cât mai deplină, în orice document juridic care s-ar elabora în viitor în materie de vânzare internațională. În concluzie, s-a susținut de către exponenții acestei opinii că UNCITRAL nu ar trebui să recomande altor state să adere la Convențiile de la Haga din 1964, ci să procedeze la elaborarea unor noi reglementări, unanim convenabile.

Referitor la Convenția de la Haga din 1955, unii delegați au învederat că soluțiile de drept internațional privat pe care le consacră sînt neîndoielnic necesare în stadiul actual, cît timp nu s-a ajuns încă la unificarea universală a dispozițiilor legale aplicabile vânzării comerciale internaționale. Spre deosebire de acest punct de vedere, reprezentanții care au contestat utilitatea Convențiilor de la Haga din 1964 au opinat totodată că o eventuală nouă reglementare, care ar urma să fie elaborată sub auspiciile UNCITRAL, trebuie să includă și prevederi corespunzătoare desigur revizuite și completate, pentru rezolvarea conflictelor de legi.

Reținînd din aceste discuții concluzia că textele adoptate la Haga nu păreau susceptibile de o acceptare generală, dar nici nu trebuiau înlăturate de plano, UNCITRAL a apreciat că în vederea elaborării unor noi reglementări în materie, „ar trebui să se țină seama, pe cît posibil de opera care a fost îndeplinită pînă în prezent”.

Ca metodă de lucru, UNCITRAL a considerat necesar să instituie un grup de experți, alcătuit din delegați a 14 state membre, cărora le-a stabilit totodată o serie de obiective de îndeplinit. În primul rînd s-a decis ca Grupul de lucru să determine, în lumina observațiilor formulate de state în legătură cu Convențiile de la Haga din 1964 și centralizate de către secretarul general al O.N.U., „ce modi-

ficări ale textelor existente le-ar face susceptibile de o adeziune mai largă din partea statelor cu sisteme juridice, sociale și economice diferite”. Grupul de lucru a fost deopotrivă investit să aprecieze dacă nu ar fi eventual necesară, în același scop, elaborarea unui text nou, cît și să ia orice alte măsuri pentru a promova armonizarea sau unificarea dreptului.

raporturi de muncă

Prezentăm la început două spețe care pun în evidență faptul, dealtfel cunoscut, că „legătura cu munca” se apreciază în raport cu calificarea profesională și funcția (meseria) dar și în concret de la caz la caz în raport cu împrejurările în care s-a petrecut fapta, pentru a ne referi apoi la cîteva aspecte desprinse din legislația în vigoare.

● Beneficiarul întocmește un telex de refuz al produselor apreciate ca rebut pe care-l înmînează unei persoane încadrate cu sarcina de al transmite furnizorului (nu celei care avea datoria să transmită telexuri). Persoana semnează de primire dar nu transmite telexul. Obligată prin hotărîrea arbitrajului de stat la plata prețului, penalități de întîrziere și cheltuieli de arbitraj, unitatea beneficiară emite decizie de imputare cu suma respectivă împotriva persoanei care n-a transmis telexul.

Comisia de judecată, apreciînd că persoana nu are în atribuțiile sale de serviciu sarcina de a primi și transmite telexuri, anulează decizia de imputare.

Apreciem, cum de altfel s-a pronunțat și instanța, că soluția comisiei nu poate fi admisă deoarece persoana a primit și a semnat pentru primirea telexului. Prin urmare avea datoria să-l transmită sau să informeze fie pe șeful ierarhic fie persoana care avea sarcina primirii și transmiterii telexurilor.

Neacționînd în nici un fel persoana în cauză a produs o pagubă unității pentru care urmează să răspundă. Din împrejurările de fapt, precum și din modul în care putea fi îndeplinită sarcina primită, se observă cu ușurință să aceasta nu depășea în nici un caz calificarea sa profesională. Dacă persoana a semnat pentru primirea și transmiterea telexului înseamnă că ea s-a angajat în mod serios să îndeplinească o anumită sarcină. Omisiunea ei nu poate fi justificată decît prin invocarea culpei-neglijență iar „legătura cu munca” este evidentă, neputînd fi pusă sub semnul întrebării (Judecătoria, sect. 3 București, sent. civ. nr. 2040/1978).

în materie de vânzare internațională de obiecte mobile corporale”.

În fine, la sesiunea din 1969, UNCITRAL, a adresat secretarului general al O.N.U. invitația să analizeze și răspunsurile statelor cu privire la Convenția de la Haga din 1955, spre a fi supuse și acestea spre studiu Grupului de lucru.

dr. O. CĂPAȚINA

Legătura faptei ilicite cu munca

● Pe baza certificatului medical, persoana este trecută, prin decizia conducătorului de unitate, din funcția de conducător auto traseu în calitate de „șofer de manevră în garaj”. Ulterior, deși arată starea sa medicală, persoana este obligată prin ordinul dispecerului de serviciu să conducă un autovehicul pe traseu, împrejurare în care s-a produs avarierea autovehiculului.

Se poate susține că, întrucît persoana nu este inaptă pentru conducerea autovehiculelor și întrucît în atribuțiile șoferului de manevră intră și conducerea pe traseu fără călători a unui autovehicul pentru a înlocui unul defect, acesta va răspunde material, fapta fiind în legătură cu munca.

Cu toate acestea, ordinul primit din partea șefului ierarhic de a pleca în traseu a operat un transfer de răspundere de la cel care nu răspunde pentru fapte ilicite în afara garajului la cel care și-a asumat riscul unei eventuale pagube. Adică, sarcinile persoanei trebuie analizate în concret în raport cu posibilitățile psihice care au condus la schimbarea atribuțiilor cu precizarea expresă „în garaj” și nu trebuie circumscrise la sarcinile ce de regulă revin „șoferului de manevră”. Așa fiind, persoana poate fi responsabilă numai pentru fapte ilicite săvîrșite în garaj, unde a fost declarată aptă să conducă autovehicule și nu poate fi responsabilă pentru fapte străine acestui loc de muncă, tocmai pentru că „legătura cu munca” este numai aparentă (Judecătoria sect. 3 București, sent. civ. nr. 383/1977).

*

Apărarea avutului obștesc, îndatorire fundamentală prevăzută de lege (Codul muncii, art. 20 (2), lit. a; Legea nr. 1/1970, art. 5, lit. f; Legea nr. 12/1971, art. 5, lit. j) trebuie analizată în legătura sa intimă cu răspunderea materială a persoanelor încadrate, în condițiile legii. Apărarea avutului obștesc rămîne o noțiune teoretică, fără înțelegerea necesității apărării concrete a fiecărui bun și fără reali-

zarea operativă a tuturor creanțelor. Nu înseamnă însă niciodată că **apărarea** avutului obțesc se finalizează în toate cazurile prin răspunderea materială. Înseamnă însă întotdeauna că reîntregirea patrimoniului se va realiza în **condițiile legii** de la persoana vinovată de **orice modificare negativă** în patrimoniu, fie că se referă la o diminuare a activului (degradări, sustrageri, risipă), fie că se referă la o creștere a pasivului (plata unor penalități, amenzi etc.).

Condițiile la care face trimitere legea sînt cele cunoscute în dreptul comun, care cu unele circumstanțieri specifice fac aplicare în materie. O primă condiție, după cum se știe, este fapta ilicită personală și **în legătură cu munca**. „Legătura cu munca” este aspectul care în practică uneori duce la interpretări și soluții diferite și asupra lui vom stărui în continuare.

Legătura cu munca exprimă ideea că fapta trebuie săvîrșită cu prilejul **executării atribuțiilor și sarcinilor** specifice funcției sau meseriei sau mai exact în legătură cu „felul muncii”.

În practică ca și în doctrină există un consens general asupra faptului că **felul muncii** este un **clement esențial** al contractului de muncă care-și **arc izvorul în acordul părților** exprimat la încheierea contractului și drept urmare nu poate fi schimbat unilateral de către unitate decît în cazuri deosebite, expres prevăzute de lege.

Felul muncii, respectiv ansamblul de atribuții specifice pe care urmează să le îndeplinească persoana încadrată în executarea contractului, este determinat de regulă de **calificarea profesională și de funcția (meseria) ori postul** deținut și reprezintă principala **obligatie juridică** stabilită numai generic în actele normative care prevăd realizarea **normei de muncă și celorlalte sarcini ce decurg din funcția sau postul** deținut (art. 20 (2) lit. b din Codul muncii și pct. 1, lit. h, cap. II, din Îndrumarul nr. 66427/1973 al Ministerului Muncii și Consiliul Central al U.G.S.).

Concretizarea normei de muncă, sub toate aspectele, se face de la caz la caz prin regulament de ordine interioară, nomenclator de atribuții, indicator tarifar de calificare etc. și este cunoscută de la încheierea contractului de muncă.

Chiar din formularea legii observăm că norma de muncă nu acoperă conținutul „felului muncii”, persoana fiind chemată să realizeze și **alte sarcini** care „decurg” din funcția sau postul respectiv. Considerăm că în toate cazurile cînd asemenea sarcini, chiar dacă sînt stabilite ulterior, în timpul executării contractului, **dacă nu depășesc calificarea profesională și natura funcției (meseriei)** au încontestabil, legătură cu munca.

De asemenea, potrivit art. 20 (2) lit. c din Codul muncii, persoana este chemată uneori să efectueze „**orice activitate**” potrivită cu pregătirea sa și

nevoile unității. Criteriul principal pentru a efectua „orice activitate”, adică alta decît aceea ce firesc intră în atribuțiile sale, este **nevoia unității** determinată de anumite situații care pot apărea — depășind starea obișnuită dar nefiind cazuri de forță majoră — în perioada îndeplinirii sarcinilor de plan. În toate cazurile, sarcinile primite (orice activități) sînt **circumscrise de pregătirea profesională**, prevedere ce ne formează convingerea că activitatea se desfășoară în **legătură** cu munca și ca atare nu poate fi invocată exonerarea de răspundere sub acest aspect.

Jurisdicția muncii

Quantumul despăgubirilor datorate de unitate față de persoanele încadrate

Comisia de judecată de pe lângă secția Buda a I.J.G.C.L. Ilfov admite contestația unei persoane care, cu încălcarea prevederilor legale, a fost trecută în altă muncă, a obligat unitatea la plata diferenței de retribuție de care a fost lipsit în perioada respectivă cel în cauză, respingînd însă capătul de cerere cu privire la acordarea dobinzii legale pentru sumele datorate cu titlu de daune. Sub acest ultim aspect, hotărîrea este criticabilă.

Codul muncii actual, spre deosebire de cel anterior, inspirindu-se din norme de echitate specifice orînduirii noastre și materializînd principiul egalității de regim a părților dintr-un raport juridic, a consacrat prin art. 111 obligația unității de a despăgubi persoana încadrată în situația în care aceasta a suferit din culpa unității, un prejudiciu în timpul sau în legătură cu serviciul. În cele ce urmează ne propunem a analiza dacă răspun-

Tot în art. 20 (2) lit. c din Codul muncii este prevăzută obligația tuturor persoanelor încadrate, indiferent de funcție, de a participa în **situații deosebite** la executarea **oricăror lucrări** cerute de nevoia unității. Este de observat că de data aceasta nevoia unității este determinată de o situație deosebită ceea ce, credem noi, restrînge sfera de aplicare a acestui text la cazurile de forță majoră sau asimilate acesteia și ca atare este înălăturată și răspunderea, cu excepția relei credințe.

dr. IOSIF R. URS

derea patrimonială a unității este integrală sau dimpotrivă ea răspunde limitat în sensul prevederilor Codului muncii.

Răspunderea patrimonială a unității este integrală incluzînd deci și foloasele nerealizate, astfel cum dispune art. 1084 din Codul civil, deoarece prevederile limitative ale art. 103 alin. 1 din Codul muncii sînt aplicabile numai răspunderii materiale a persoanelor încadrate în muncă.

Față de cele mai sus arătate, hotărîrea comisiei de judecată apare parțial nelegală și anume în ce privește capătul de cerere cu privire la dobinda solicitată. Persoana care a fost reintegrată are deci dreptul a obține și dobinda legală la sumele de care a fost lipsit, sume ce i se cuveneau cu titlu de retribuție.

J. COSTIN.

Întrebări și răspunsuri

● **GH. NEGREA (Maramureș)** întreabă dacă o unitate a cooperației meșteșugărești care contractează, în calitate de furnizoare, livrarea unui produs care nu face parte din categoria acelor care se planifică prin repartiții, poate invoca nulitatea contractului pe motiv că nu a obținut repartiții pentru materia primă necesară fabricării aceluși produs. Răspunsul este negativ.

Din relatarea dv. reiese să produsul putea fi contractat fără repartiție. În aceste condiții, contractul încheiat prin acordul părților este valabil. Lipsa repartițiilor de materii prime nu afectează validitatea contractului.

● **C. AVASILOAIE (Bocșa)** solicită lămuriri în privința consecințelor neîncașării de către unitatea furnizoare a contravalorii produselor livrate în

condițiile în care nici unitatea beneficiară nu a putut efectua plata datorită neprimirii facturii.

După cum arătați și dv., trecând 18 luni de la data efectuării livrării și împlinindu-se, deci, termenul de prescripție prevăzut de art. 3 din Decretul nr. 167/1958, suma se virează la bugetul de stat în ipoteza în care unitatea beneficiară are obligația de a proceda astfel cu sumele prescrise.

● INTREPRINDEREA AGRICOLA DE STAT (Birlad) referindu-se la răspunsul ce i s-a dat în Suplimentul nr. 42/1978, solicită noi lămuriri cu privire la valabilitatea clauzei penale care s-ar fi convenit de către părțile încheierea unui contract economic.

Din considerentele hotărârii pe care o anexați în copie, rezultă că unitatea beneficiară a solicitat, pe calea obiecțiilor precontractuale, stabilirea unor penalități pe cale convențională.

Față de opunerea unităților furnizoare, au fost sesizate organele tutelare care, rezolvind neînțelegerea potrivit art. 10 din Legea nr. 71/1969, au stabilit că nu face parte din contract clauza penală solicitată de unitatea beneficiară.

Rezultă deci, contrar afirmațiilor dv., că părțile au fost în dezacord asupra includerii în contract a unei penalități convenționale, situație în care organele tutelare au fost îndreptățite să rezolve neînțelegerea și sub acest aspect.

● R. FĂSUI (Olt) se interesează de condițiile în care o unitate socialistă de stat poate obține de la o altă asemenea unitate bunurile pe care aceasta le deține fără teme.

Dacă prima unitate socialistă este titulara dreptului de administrare directă asupra bucurilor respective, poate solicita, pe calea acțiunii în revendicare, obligarea celei de-a doua unități la restituirea bunurilor.

Precizăm că dreptul la o asemenea acțiune se prescrie în 18 luni, potrivit art. 3 din Decretul nr. 167/1958.

● V. ALEXANDROAIE (București) solicită lămuriri cu privire la termenul care trebuie respectat în cazul când se solicită repunerea în termen.

Acest termen este diferit, după cum se solicită repunerea în termenul de prescripție sau într-un termen procedural.

În primul caz, termenul este de o lună, conform art. 19 din Decretul nr. 167/1958, iar în cel de-al doilea caz — de 15 zile, potrivit art. 103 Cod. proc. civ.

● M. BANICIU (Ialomița) cere să i se indice calea de urmat pentru corectarea greșelilor cifrice din dispozitivul unei hotărâri arbitrale.

Din scrisoarea dv. reiese că în dispozitivul hotărârii s-a menționat obligația de plată a sumei de 12.384 lei, deși din considerentele aceleiași hotărâri rezultă că suma corectă era 2.384 lei.

În această situație, sînt aplicabile dispozițiile art. 51 din Regulile procedurii arbitrale potrivit cu care, în caz de erori materiale, arbitrajul, din oficiu sau la cererea părții interesate, procedează, printr-un proces verbal, la îndreptarea erorii.

● T. DÂNCIULESCU (Prahova) semnalează dificultățile întâmpinate la recepționarea unor mărfuri expediate în vagon comun.

Greutățile pe care le înfățișați au putut determina, realmente, depășirea timpului disponibil pentru descărcarea mărfurilor și recepționarea lor.

Din elementele relatate de dv. se poate, într-adevăr, trage concluzia vinovăției unității furnizoare care avea obligația să facă expedierea prin vagon comun în așa fel încît să fie posibilă identificarea operativă a lotului de mărfuri livrat fiecărei unități beneficiare.

C. AUGUSTINOV (București) întreabă dacă dispozițiile art. 22 din Decretul nr. 78/1973 sînt aplicabile și după intrarea în vigoare a Decretului nr. 420/1976 privind elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice pentru investiții.

În conformitate cu art. 22 din Decretul nr. 78/1973, decontarea prețului proiectelor și a celorlalte documentații tehnico-economice se face de către băncile finanțatoare numai pe baza aprobării acestor documentații de către organele de conducere colectivă stabilite.

Aceste dispoziții legale sînt în vigoare și se aplică în continuare.

● N. MURGOCI (Craiova) solicită lămuriri cu privire la partea care trebuie să suporte cheltuielile prilejuite de reexaminarea litigiilor arbitrale pe bază de acte noi.

Potrivit art. 57⁴ din Regulile procedurii arbitrale, partea care solicită reexaminarea, prezentînd acte noi, nu are dreptul să ceară celelalte părți restituirea cheltuielilor ocazionate de procedura de reexaminare. Ea este însă obligată să-i acopere celelalte părți toate cheltuielile pe care i le-a provocat prin folosirea acestei proceduri.

● I. CĂRBUNEANU (Vrancea) întreabă dacă răspunderea unităților furnizoare poate fi considerată limitată la viciile ascunse descoperite în cadrul termenului de un an prevăzut de art. 11 din Decretul nr. 167/1958 sau în cadrul termenelor de garanție.

Răspunsul este negativ, deoarece art. 31 din Legea nr. 7/1977 prevede răspunderea unităților furnizoare pentru orice deficiență de calitate apărută în termenul de garanție și pentru viciile ascunse apărute în perioada de utilizare normată.

Deci, în legătură cu viciile ascunse, răspunderea unităților furnizoare nu se limitează la viciile apărute în cadrul termenului de un an prevăzut de art. 11 din Decretul nr. 167/1958 sau în cadrul termenelor de garanție.

● A. DÂNCIULOIU (București) se interesează de penalitățile pe care le datorează unitatea beneficiară care nu-și execută la termen obligația de plată în cadrul convenției de plăți planificate.

Conform practicii arbitrale actuale, pentru achitarea cu întârziere a ratelor planificate nu se datorează penalitățile prevăzute de H.C.M. nr. 306/1970, art. 1 lit. g, deoarece la data scadenței acestor rate nu se cunoaște dacă ele reprezintă echivalentul produselor efectiv livrate.

Penalitățile menționate se datorează numai pentru decontarea cu întârziere a sumelor care rezultă din regularizarea diferențelor dintre sumele virate și valoarea produselor efectiv livrate.

● G. GARGULA (Iasi) solicită lămuriri în privința condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească comanda urmată de acceptare pentru a constitui forma simplificată de încheiere a contractului economic prevăzută de art. 3 din Legea nr. 71/1969.

Pentru ca o comandă urmată de acceptare să fie considerată contract scris încheiat în forma prevăzută de lege este necesar ca cea dintîi să fie fermă și categorică iar acceptarea scrisă să fie, de asemenea, pură și simplă.

● I. MUSCELEANU (Ilfov) se interesează de consecințele pe care le are de suportat unitatea furnizoare care livrează produsele contractate fără documentele legale de atestare a calității.

În atare situație, unitatea furnizoare nu poate încasa contravaloarea produselor respective și este pasibilă de plata penalităților prevăzute de art. 1 lit. 7 din H.C.M. nr. 306/1970.

● A. POPOV (Suceava) se interesează de modul în care se sancționează încălcarea obligațiilor legale care revin unităților socialiste în legătură cu sortarea, pregătirea și depozitarea deșeurilor.

Potrivit art. 23 din Decretul nr. 106/1975, încălcarea obligațiilor de mai sus constituie contravenție și se sancționează, în conformitate cu art. 24 din același decret, cu amendă de la 3.000 lei la 7.000 lei.

Desigur că încălcarea obligațiilor menționate, poate determina și neexecutarea contractelor economice avînd ca obiect predarea deșeurilor. În acest caz, se aplică penalitățile prevăzute de art. 1 lit. a și e din H.C.M. nr. 306/1970, ceea ce constituie însă, o consecință indirectă a încălcării obligațiilor amintite.

H. M.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

• capacitati de
productie
• produse noi

CIRCUL GLOBUS BUCUREȘTI

Alea Circului nr. 15, sector 2. Cod 762903, telefon: 11.01.20

— Ață de cusut A 200 batir 800
— Idem 40 9 batir 158
— Ace mașină cusut buc. 217
— Căptușeală încălțăminte m. 2,45
— Covor pe suport textil mp. 46,70
— Evelin m. 24,40
— Finet m 33,75
— Franjuri perdele m. 11
— Izis m. 2,5
— Mătase excelsior. cupoane de 1—1,5 m. 28
— Mătase jurubiță buc. 20
— Nasturi pt. cămăși buc. 195
— Organtin m. 5,5
— Perdea de tül mp. 53
— Pinză Albuno m. 81,25
— Pinză bleu m. 21,35
— Pinză cardă m. 5,50
— Pinză filtru zinc kg. 0,700
— Pinză prelată verde m. 300
— Pinză prelată roșie m. 200
— Pluș Medileine m. 26
— Pislă albă kg. 6,200
— Panglică tafta diferită m. 113
— Păr pentru păpuși kg. 2
— Relon plușat kg. 2,570
— Saten bumbac m. 3,90
— Saten alb m. 10,00
— Stofă C.B. 50919 m. 0,80
— Prezoane buc. 210
— Prize 7 poli buc. 26
— Racord principal buc. 5
— Rotor electromotor buc. 2
— Rotor dinam buc. 3

RULMENȚI :

— 312 buc. 3
— 2309 buc. 3
— 4017 buc. 1
— 6005 buc. 3
— 6010 buc. 1
— 6011 buc. 2
— 6205 buc. 4
— 6206 buc. 5
— 6210 buc. 6
— 6211 buc. 8
— 6212 buc. 8
— 6214 buc. 3
— 6304 buc. 5
— 307 K 1 buc. 2
— 6308 buc. 4
— 6403 buc. 1
— 7906 buc. 4
— 7509 buc. 3
— Idem M 18 buc. 2
— Idem M 20 buc. 9
— Holtșuruburi 5×40 buc. 1600
— Nitrolac roșu kg. 60
— Nituri aluminiu kg. 4,800
— Idem 6/10 kg 5
— Idem fier 4×14 kg. 15,600
— Nituri 5×8 kg. 10
— Nituri 4×8 kg. 7,400
— Pedale biciclete per. 1
— Pile late buc. 13
— Pile pătrate buc. 23
— Piulițe 10 mm kg. 2
— Placaj ceramic mp 12,70

— Plafoniere mici buc. 20
— Plăcuțe tablă P.C.I. și NTSM buc. 293
— Robinet colțar 3/8 buc. 6
— Robinet dublu reglaj 3/4 buc. 10
— Robinet dublu reglaj 1/4 buc. 3
— Robinet trecere 314 buc. 4
— Robinet colțar 1/2 buc. 4
— Șmirghel coli 125
— Șaibe Ø 12 kg. 3
— Șaibe plate Ø 16 kg 1
— Sprit chit kg. 15,900
— Șuruburi M 16×50 buc. 346
— Șuruburi torb 8×100 buc. 400
— Șuruburi 16×80 buc. 535
— Vată celulozică kg. 185
— Ventil spălător 1/2 buc. 5
— Vopsea ulei pictură tub. 94
— Aplice diferite buc. 21
— Becuri 220/40 W buc. 1700
— Becuri 220/60 W buc. 1800
— Becuri 220/300 W buc. 400
— Becuri 220/500 W buc. 90
— Cablu N.G.A. 4 mm ml. 100
— Conductor VLPY 2,55 mm ml. 116
— Conductor A.F.Y 2,53 mm ml. 246
— Idem 4 mm ml. 1312
— Idem 10 mm ml. 580
— Idem 16 mm ml. 120
— Idem FY 1,5 mm ml. 400
— Idem FY 2,5 mm ml. 2000
— Idem FY 4 mm ml. 500
— Idem FYYa 2×1,5 ml. 946
— Dulii pt. bec lanternă buc. 98

- Izolatori I.A.S. 40 1/2 buc. 20
- Intrerupător comandă tablou buc. 10
- Idem trifazic 200 A buc. 3
- Tub fluorescent 65 W buc. 52
- Motor electric buc. 2
- Bară cupru 25×5 kg. 28,500
- Cablu tracțiune zincat Ø 6 kg. 37,00
- Cablu oțel Ø 8,5 kg. 200
- Cablu oțel 6×19×0,6 kg. 275
- Cablu oțel Ø 11 kg. 596
- Cablu oțel Ø 14 kg. 400
- Cablu oțel Ø 15 kg. 372
- Cablu oțel Ø 17 kg. 508
- Împletitură zincată kg. 18,500
- Oțel arc kg. 98
- Oțel lat 30×5 kg. 300
- Oțel Ø 14 kg. 500
- Oțel cornier 30×30×4 kg. 840
- Oțel cornier 36×36×4 kg. 383
- Oțel cornier 100×100×5 kg. 232
- Oțel UNP 80 mm kg. 1595
- Sirmă oțel Ø 1 mm kg. 2,800
- Sirmă oțel Ø 2,5 mm kg. 21,200
- Tablă alamă kg. 6,200
- Tablă aluminiu kg. 11
- Tablă aluminiu de 2,5 mm kg. 17,800
- Tablă neagră de 7 mm kg. 328
- Tablă neagră de 11 mm kg. 555,500
- Tablă neagră de 20 mm kg. 460
- Tablă ștraifuri 0,75 mm kg. 821
- Tablă zin ată 0,4 mm kg. 100
- Teavă alamă 15×1 kg. 10
- Teavă alamă 8×1,1, kg 19,500
- Teavă aluminiu 28×1,5 kg. 8,500
- Teavă cupru Ø 10 kg. 4,600
- Teavă cupru Ø 28×2 kg. 5
- Apă tare kg. 20
- Balamale paftale buc. 130
- Balamale fereastră buc. 150
- Balamale bandă m. 15

- Baiț de nuc kg. 7
- Belcluge 1/2 buc. 266
- Burghiu pt. lemn Ø 5 buc. 5
- Idem Ø 6 buc. 5
- Idem Ø 7 buc. 5
- Idem Ø 18 buc. 4
- Butoni splint did. buc. 435
- Coloranți textilii kg. 2
- Console etajeră buc. 16
- Celofan coli 24
- Celuloid 1 mm kg. 1,500
- Curea pt. timplărie buc. 3
- Cuie spint kg. 9,900
- Cuie albastre tapițerie kg. 17,400
- Cuie tablă kg. 23,500
- Cuie waghere kg. 111,700
- Cuie de 12 cm kg. 26,500
- Cuie cirlige kg. 7,500
- Etichete tablă CFR buc. 400,00
- Folii plastic kg. 3,600
- Furtun cauciuc Ø 28 m. 36,00
- Furtun cauciuc Ø 50 m. 37,00
- Ghevimițor M 10/1 buc. 15
- 30217 A buc. 2
- 30307 buc. 4
- 30311 A buc. 4
- 30312 buc. 9
- 30309 A buc. 10
- 32209 buc. 6
- 32213 A buc. 3
- 109906 buc. 6
- 270310 buc. 4
- 704904 buc. 16
- 588711 buc. 6
- Semnalizatoare triunghi buc. 90
- Saltar semnalizare buc. 6
- Surub bielă tractor buc. 37
- Surub reglaj tacheti buc. 10
- Surub roată spate buc. 4
- Surub reglaj auto buc. 40
- Surub reglaj culbutor buc. 24
- Segmenți ferodou buc. 10

- Tijă acționare buc. 10
- Tijă împingător buc. 8
- Tijă pompă ulei buc. 10
- Bolț piston CN și R1 buc. 28
- Bobină stator electromot. buc. 7
- Becuri bilux buc. 90
- Broaște uși auto buc. 5
- Cuzineți bielă set. 10
- Cruci diferite buc. 12
- Cruce cardanică buc. 15
- Colier auto buc. 44
- Fulie alternator buc. 2
- Furcă direcție buc. 5
- Furcă viteza I, II, IV mers înapoi buc. 2
- Garnituri coloana adm. evacuare buc. 40
- Glob semnalizare auto buc. 15
- Grup conic buc. 1
- Lame ștergător parbriz buc. 6
- Manometru presiune buc. 3
- Manometru ulei buc. 8
- Manșon cauciuc filtru tractor buc. 15
- Mele direcție buc. 5
- Membrană pompă benzină buc. 8
- Miner uși auto buc. 10
- Pastile supapă buc. 10
- Pirghie debratere buc. 7
- Pinion 3117119 buc. 3
- Piston R I și C.N. buc. 13
- Piston compresor buc. 8
- Piston C.N. 10303110 buc. 6
- Piston motor R II buc. 3
- Piuliță pt. prezoane buc. 200
- Săltar fuzetă buc. 40
- Plutitor carburator buc. 3
- Pompă ulei auto buc. 5
- Presă tupa buc. 5
- Amortizoare telescopice buc. 12
- Ampermetru buc. 6
- Arbore cardan buc. 3
- Arbore casetă direcție buc. 3
- Arbore pirghie direcție buc. 2
- Arbore pompă apă buc. 3
- Arcuri spirale buc. 2
- Arcuri spirale proțap remorci buc. 48
- Arbore cu camă buc. 3
- Axe U 650 3117236 buc. 2
- Axe oscilatie buc. 4
- Bulon U 650 buc. 17
- Bulon pivot fuzetă buc. 3
- Bulon arc cercel față buc. 5
- Bulon suspensie față buc. 9
- Bulon arc spate buc. 5
- Bulon arc față buc. 20
- Busoane radiator buc. 10
- Cilindru frină spate buc. 4
- Cilindru frină față buc. 4
- Cilindru frină roată buc. 2
- Cămasă cilindru U 650 buc. 5
- Carcasă sincron buc. 2
- Capace lămni stop buc. 5
- Cap bară auto buc. 10
- Disc umbrelaj „Carnafi” buc. 3
- Diafragmă pompă benzină buc. 10
- Buceșe pivot fuzetă buc. 15
- Buceșe ghidare buc. 5
- Buceșe cauciuc diferite buc. 60
- Buceșe cauciuc auto buc. 37
- Buceșe cauciuc filtru ulei buc. 108
- Buceșe bielă motor buc. 33
- Buceșe ax oscilatie buc. 6
- Buceșe arc suspensie față buc. 23
- Buceșe arc suspensie SR buc. 6
- Brățări 3131135 auto buc. 2

**COOPERATIVA MEȘTEȘUGĂREASCA „LEMN METAL” —
REGHIN str. Călărașilor 34**

oferă :

țevă cupru Ø 15×1, de lungimi de 300—1100 mm.

Solicitanții se pot adresa cooperativei pe adresa mai sus menționată, plata făcându-se în contul nostru deschis la BN Filiala REGHIN nr. 306750201.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR

**BAZA DE APROVIZIONARE ȘI DESFACERE CHITILA
Str. Castanilor nr. 14, Sector 8, București**

Telefon : 49 31 82

OFERA

becuri de 2,5 V × 1,2 A Soclu BA15 114 830 bucăți
becuri de 2,5 V × 0,5 A Soclu BA15 67 115 bucăți

În urmă cu 50 de ani, respectiv în anul 1929, a luat ființă **Institutul tehnologic al Căilor Ferate Române**, care a fost completat în anul 1933 cu Laboratorul de rezistență a materialelor, funcționând în actualul sediu, din Calea Griviței nr. 393.

Anul 1951 marchează o importantă etapă organizatorică: unirea tuturor formațiilor de cercetare în domeniul transporturilor – feroviar, rutier, aerian și naval – în cadrul **Institutului de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi** – București, subordonat Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor.

Înzestrat cu o modernă bază materială, dispunând de un corp de cercetători de înaltă calificare, **Institutul** pe care îl prezentăm elaborează și dă răspunsuri științifice unor complexe teme de cercetare din toate domeniile de transporturi.

Integrarea tripartită – cercetare, învățământ, producție – constituie un principiu fundamental al organizării activității **Institutului**, o componentă a metodelor sale de lucru.

Colaborarea cu alte institute de cercetări și inginerie tehnologică din țară și străinătate este cea de a doua componentă a manierei în care își desfășoară activitatea **Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi** din Calea Griviței 393. Remarcăm, pe această linie, colaborarea internațională în cadrul C.A.E.R., cu Organizația Comună a Căilor Ferate – O.C.C.F. – și cu Uniunea Internațională a Căilor Ferate – U.I.C., precum și în cadrul unor programe care decurg din acorduri bilaterale.

Implinirea a 50 de ani de la înființarea **Institutului** este marcată printr-un simpozion de comunicări științifice, cu invitați de specialitate din țară și străinătate. De altfel, organizarea de simpozioane de comunicări științifice din doi în doi ani este o preocupare constantă a **Institutului**, prilej util de informare reciprocă a specialiștilor din acest important domeniu de activitate – transporturile; ultimul simpozion pe teme de tensometrie a avut loc la Iași, în colaborare cu Institutul politehnic din localitate.

Continuarea modernizării a transporturilor pe plan mondial a obligat colectivul de cercetători al **Institutului** bucureștean pe care îl prezentăm să abordeze teme de cercetare din ce în ce mai complexe, la nivelul descoperirilor științifice din cele mai avansate țări. Astfel, **Institutul**, prin colectivele de cercetători, a contribuit la numeroase realizări tehnice, de performanțe remarcabile, printre care amintim:

- doze tensometrice pentru sarcini statice, dinamice sau pulsante;
- utilizarea tensometriei și a controlului ultrasonic în toate domeniile ce privesc materialul rulant și cale;
- psihofiziologia muncii și ergonomia în transporturi;
- introducerea transporturilor combinate: cale ferată-naval;

- standuri pentru încercarea și verificarea echipamentelor de frână auto;

- încercări dinamice asupra balastrului;
- introducerea frinelor de mare capacitate la trenuri.

Pe linia celor arătate câteva date statistice sînt concludente: pînă în anul 1965 colectivul de cercetători al **Institutului** a efectuat peste 200 000 de analize și încercări de materiale, expertize tehnice, avize tehnologice, caiete de sarcini etc. De asemenea, din 1965 și pînă în 1978 au fost rezolvate peste 3 000 teme de cercetare. Alături de temele arătate mai sus, se cuvine să menționăm și alte cercetări finalizate în condiții optime: automatizarea în transporturi; semnalizare și informații; instalație pentru automatizarea triajelor; instalații și tehnologii pentru determinarea cuplului de frână la roțile de avion; instalație și metodă pentru determinarea centrului de greutate al avioanelor; cartușe filtrante pentru purificarea combustibililor turbomotoarelor de avion; prognoza și cercetarea în economia transporturilor etc.

O contribuție remarcabilă a adus-o colectivul **Institutului** și la elaborarea unor tehnologii moderne de execuție, soluții și încercarea elementelor de cercetare pe marile șantiere naționale: Canalul Dunărea-Mare Neagră, METROUL – București ș.a.

Numeroase realizări ale cercetătorilor de la I.C.P.T.T. au fost brevetate în țară și în numeroase alte țări: Franța, R.F.G., U.R.S.S. etc.

Pentru contribuția adusă în modernizarea transporturilor din țara noastră **Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi** – București a fost distins cu **Ordinul „Meritul științific” clasa a III-a**.

Funcționînd pe principiul autogestiei și avînd personalitate juridică **Institutul** încheie contracte cu unitățile interesate din țară și prin întreprinderea de comerț exterior CONTRASIMEX, cu beneficiari din alte țări, pentru efectuarea de cercetări și proiectări din domeniul său de activitate, cu forțe proprii sau în cooperare. Iată domeniile principale în care oferă prestări de servicii de specialitate (cu colectiv propriu sau în colaborare): locomotive (abur, diesel electrice, hidraulice, electrice); tehnici de control și tehnologia metalelor; vagoane cale ferată, infrastructură și suprastructură; electrificarea căii ferate; instalații fixe, automatizări, organizarea și economia transportului etc. Informații tehnice sau comerciale asupra posibilităților de contractare, a serviciilor oferite cu parteneri externi se pot obține: la oficiile comerciale de pe lângă reprezentanțele diplomatice ale R.S.R. și de la I.C.E. „CONTRASIMEX”, Bdul Dinicu Golescu, nr. 38, București, telex. 0.11-606 și direct de la I.C.P.T.T. Calea Griviței 393 București – B.

Ion VASILESCU